

CZECHOSLOVAK

ISSN 0818 — 9129

REGISTERED BY AUSTRALIA POST — PUBLICATION NO. VBH 7732

PanORAMA

REVUE PRO ČECHY A SLOVÁKY 1988 ÚNOR \$1.90

1-2

TO BYL ZASE MĚSÍC LEDEN

Především - jaký jsme měli prosinec: takřka jako všelijaký. Ve Washingtonu jednali Reagan s Gorbačovem a výsledkem je dohoda, o níž zatím vlastně nikdo neví, co ze všeho nakonec vyleze. U Filipín se potopila osobní loď a výsledkem bylo kolem 2000 mrtvých: na události pozoruhodné zejména to, že to po světě jen málokoho zajímalo. Začínáme být otrlí, což se plně potvrdilo i v případě masové vraždy v budově spojů na Queen Street v Melbourne - zatímco obdobný masakr na Hoddle Street před časem živil novináře neobyčejně dlouho, tentokrát byla publicita už mnohem skromnější a sami diváci zločinu o všem žertovali a pili pivo. V australském státě Queensland byl donucen odstoupit z funkce ministerského předsedy sir Joh Bjelke-Petersen, který se po dvacet let na špičce queenslandské politiky opíral o australského venkovana: občas trochu mimo čas a prostor, nicméně jedna z velmi mála výrazných osobností australské politiky, ne-li vůbec jediná. A kolem Řípu? Vítané obohacení jazyka českého, neboť pro manžela od husy se opět bude moci používat označení husák, nikoli pouze houser. Někdejší bratislavský advokát, kterého snad nikdo neměl rád, zřejmě ani sám sebe neměl rád, vystředán Milošem Jakešem, který si docela jistě také žádnou lásku nevyslouží: bývalý generální tajemník ÚV KSČ, kterému zatím ponechána tragikomická funkce prezidenta ČSSSR, pardon ČSSR, aspoň dovedl mluvit bez papíru.

A tak tedy, Vávro, vzhůru na leden:

1. 1. - Tenistka Hana Mandlíková se stává občankou Austrálie...
2. 1. - Vůdce austral. opozice Howard hřímá na min. předsedu Hawka, aby se vymáčknu, zda současnou australskou vlajku s Union Jackem má rád nebo ne: ovšem min. předseda není tak naivní, aby řekl...
3. 1. - Vláda státu NSW uvažuje o radikálním omezení moci senátu: a co takhle zrušit celý parlament... Po čtyřech desetiletích sociální spravedlnosti v Číně zaměstnanci ve zdravotnictví neschopní se uživit z platu, tedy rozprodávají použité injekční stříkačky: oblíbená hračka dětí, kdo chytí AIDS, jde z kola ven...
4. 1. - Etiopie, od převzetí moci marxistickou stranou ničená hladomorem, mohutně vyváží hovězí maso do západní Evropy: kdyby tak šlo exportovat i lidské maso, to by se pak krácelo světlým zítřkům vstříc...
5. 1. - Odhaleno, že v průběhu novoročního veselí kdosi vyloupil bezpečnostní schránky banky v sydneyjské čínské čtvrti: odhady škody až kolem sta milionů dolarů, ale nezjistí se přesně, okradení mlčí, za bukem totiž číhá berní úřad...
6. 1. - Před pár roky v Austrálii i nezaměstnaní si mohli dovolit mít koně: nyní už luxus, jen zkuste kobyly šatit a živit... Dva sovětská důstojníci, kteří v NDR zavili dopravní nehodu, při níž zahynuli čtyři civilisté, odsouzeni k smrti a zastřeleni...
7. 1. - Jen třetina ryb v Austrálii je tím, za co se při prodeji vydává: lumpové ovšem nejsou ryby, ale prodavači...
8. 1. - Archeologové prý okouzleni tím, co nacházejí při průzkumu někdejší melbournské čtvrti bordelů: nuž popusťte uzdu fantazii...
9. 1. - Obliba australských kriminálů neskomírá: ročně jimi projde na 50,000 lidí...

10. 1. - F. Sinatra za hodinový koncert v Austrálii inkasuje 1.4 mil. dolarů: může si koupit pytel žvejkaček, pytel buráků a ještě zbude...

11. 1. - SSSR milostivě oznamuje, že se zúčastní OH v Jižní Koreji: našlapovat po špičkách a hlavně se neptat, co se myslí, když se řekne amatér...

12. 1. - M. Navrátilová ostře napadá organizátory mistrovství Austrálie v tenisu, kteří dali svolení k nevidané výtržnosti přímo na stadiónu, jejímž terčem byl P. Cash, protože hrál v Jižní Africe: něco takového udělejte někdy mně, říká Martina, a něco uvidíte.

13. 1. - Transsexuální tvor v jižní Austrálii prosí soud, aby nebyl vydán do NSW, protože by tam byl šoupnut do mužského kriminálu: trestanci ho prý stále znásilňují jako ženu, ne jako muže, což on špatně nese...

14. 1. - Ministerstvo vnitra SSSR nařizuje z 800 aut moskevských příslušníků nomenklatury odmontovat sirény a světelná zařízení, která jim dosud umožňovala jezdit vysokou rychlostí bez ohledu na provoz: bude teď tedy lepší šance se strefit, když se plivne...

15. 1. - Spolupachatelka atentátu na jihokorejské letadlo, při němž zahynulo 115 lidí, přiznává, že je členkou severokorejské tajné služby: i v nejkonzervativnějším austral. deníku zpráva až na 10. straně, to takhle kdyby v tom měla prsty CIA...

16. 1. - Austral. laboristická strana obviněna z korumpování veřejnosti, neboť prý pořádá barbecue zdarma za účasti svých politiků: korupce sem, korupce tam, zadarmo nažrat se přišlo na 1000 nenažranců...

17. 1. - Dvouhlavé dítě se rodí v Kapském Městě: víc hlav, víc rozumu...

18. 1. - Po odchodu sira Joha v Queenslandu povoleny automaty na kondomy: část ctěného publika tvrdí, že bez nich nelze žít...

19. 1. - Posádkám letecké společnosti Qantas zakázáno zdravit cestující "G'day, mate"... V britské Dolní sněmovně Australané obviněni, že brutálně vyvražďují slony stěibou z vrtulníků: teprve pak zjištěno, že v Austrálii nejsou žádní sloni...

20. 1. - Austral. rodinka tvrdí, že napadena ufony, kteří její auto poponesli o kus dál a zbyl po nich jen popel a smrad: po několika dnech bouřlivých dohadů v tisku a televizi /léto, okurková sezóna/ vše označeno za výmysl, ale směje se ten, kdo dostal honorář...

20. 1. - 31. 1. - Konec měsíce v Austrálii ve znamení 200. výročí příchodu Evropanů - mnoho řečí se vedlo, mnoho rachejtli vypálilo, mnoho piva vypilo. Též po ránu mnoho hlav bolelo, tudíž v Brisbane vymyšleno pivo, po němž prý kebulé netřeští, ať se vypije, kolik libo, ba ani se netloustne: vskutku dar lidstvu, není-li to kec. Při návštěvě prince Cha a lady Di v Adelaide omdlelo horkem 60 lidí. Policie vyšetřuje distribuci videokazet s "Krokodýlem Dundee", na jejichž konci je hutný pornografický nášup /kupci si ale nestěžují/. A pokud jde o cizinu, blahopřejme městu Miami na Floridě, které dostalo novou márnici, aby zvládlo rostoucí zájem o ní vzhledem k 600 vražd ročně: dosud muselo vypomáhat chladiřské auto u chodníku před márnici. V Číně prý vymysleli spolehlivou antikoncepci pro muže /šmik - šmik/, ovšem Číňané se nedají: z těla jednoho chlapíka v Pekingu vyoperováno embryo o váze 2.3 kg. A ex-gen. taj. Husák, dočasně /nikoli "dočasně", jako u sov. vojsk/ ještě prezident, dostal k 75. narozeninám poštovní známku se svou hlavou v ceně 1 Kčs: docela určitě naposled!

**...a to zas bude příští měsíc,
určitě!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

Tak nám zas jednou začíná rok, v němž jaksi právem čekáme, že zeměkoule nad námi slzu uroní. Sedmdesát let od vzniku Československa, toho mohutného, ale žalostně krátkého pokusu o vítělní, příkladně demokratický stát, padesát let od Mnichova, čtyřicet let od února /podle pražských pravidel pravopisu nutno psát s velkým "U"/, ale to ať se nikdo nezlobí/ a taky od srpna, který zatížil paměť největší části mladších generací, rovných dvacet roků /dle pravidel psáno stále s malým "s", ale co není, může ještě být/.

ÚVODNÍK který není úvodníkem

Začíná rok, v němž jaksi právem čekáme, že zeměkoule nás podrže za ušima, pofouká bolístku a do ouška zašeptá, nonono. A ještě líp, že dodá, ta zeměkoule, já na vás nikdy nezapomněla, já na vás pořád myslím, já pořád spřádám plány, ba co víc, já už mám zamučený plán, já to tak zkrátka nenechám!

Na tohle budeme čekat a samozřejmě se nedočkáme: budeme-li mít štěstí, pár druhořadých poslanců či sendtůrů podepíše nějakou petici, o níž v novinách či televizi nepadne ani zmínka, snad i nějaká vláda ze slušnosti vydá nějaké prohlášení, na něž ovšem hned druhý den zapomene, protože má přece velkou starost, jak udělat dobrý byznys s obilím. I budeme pít pivo a hovořit o blbosti světa, který nás stihá křivdou a křivdou. A škodolibě dodáme, však vy sami jednou uvidíte.

Jenomže, zdá se, jsou na zeměkouli místa, která nevidí. Řečeno jinak: místa se dělí na ta, která si nechají líbit, aby viděla, a na ta, která toho, kdo je chce nechat vidět, nakopnou, však víme, kam. Před osmi roky tak měl vidět třeba Afgánistán, malinký národ, směšné nic. Těch osm let tam stálo život jeden a čtvrt miliónu lidí, už padl každý desátý; nicméně monstrum naddě kopálo tam, kam si to zaslouží. A svět, který nechtěl vidět, pořád nechtěl vidět, nakonec chtě nechtě aspoň trochu musí vidět, a co víc, podá i prst.

Pomož si sám a Bůh Ti pomůže. Vždy se srdce - a taky radši - pomůže tomu, kdo si sám nějak poradí. Kdo nepřipustí, aby o jeho osudu rozhodoval lhostejný a umučený svět. Řadí vše házíme na praotce Čecha, že jako se zastavil na pitomém místě. Ale ze svou pozici žádné štěstí neuděl třeba ani takový stát Izrael: a proč tam nejsou nějaké mnichovské dohody, "vítězné" úmory a kalná rána 21. srpna? Svět syčí a skřípe zuby, protože je to přece neohodanost, aby si titěrný státek dělal vlastní politiku a dával na běžícím pásu přes hubu každému, kdo chtívě vycentí chrup. Ale posléze to ten svět bere, ne že by chtěl - narušuje to kšefty s obilím i jiné kšefty - ale že zkrátka musí.

My jsme ovšem takřkakajó solidární. Moudřejší ustoupí, rozvážnost matka moudrosti, pozor na nedozrímé následky. I tohle je styl k přežití, otázka ale zřejmě není pouze zda přežít, ale i jak.

Můžeme být jistě právem hrdí na rok 1918, tu první osmičku, přestože nebyla plodem ničivě spontánního výbuchu vůle národa, ale spíš výsledkem šikovné politiky v pozadí. Ale od té doby jsme už šikovné politiky moc nenadělali, právě naopak, hrůza číst memoárů politiků o tom, jak se rozhodovalo ve chvílích, kdy už mělo dojít na faaky.

Nedonutíli jsme zeměkouli, aby ty osmičky vzala za svůj problém. Neporadili jsme si sami, tak jsme se nedočkali pomoci. A svět má pravdu, když se díví, čemu že se vlastně divíme.

Z OBSAHU • Z OBSAHU

PANORÁMA č. 1-2, říjen III, únor 1988

To byl zase měsíc leden.....	2
Úvodník, který není úvodníkem.....	3
J. Kovářiček: 1988.....	4
Tak to vidí Alexander Dubček.....	6
... a tak to vidí Rudé právo.....	8
J. Sýkora: Moje dobrá stránka.....	9
Dovedeme? /Rozhovor s O. Koutným, A.F.C.R./.....	10
K. Wendt: Únik.....	11
K setkání v Bonégille.....	19
V. Donát: Nejen historie.....	20
Na ABC FM.....	20
Na SBS TV.....	20
P. Chudožilov: Óda na Slovensko.....	21
J. Lion: Jednou přišel dopis z Vídně.....	22
Kultura.....	23
Sport.....	23
Z dopisů, Hledáme se.....	24

Snímek na titulní straně: I. Kwiatkowski

STALO SE (NESTALO SE) • kolem PANORÁMY • • •

Jak jsme předem upozornili, z vážných technických důvodů začínáme letošní ročník Panorámy únorovým číslem. Nese označení 1 - 2, abychom nadále byli ve shodě s pořadím měsíců. U odběratelů /pokud ovšem nejsou dlužníky/ tak vzniká momentální nepatrný přeplatek /přesně 80 centů, bereme-li v úvahu cenu jednoho výtisku při prodeji na stánek/, který v průběhu roku budeme kompenzovat.

ODPOVÍDÁME ČTENÁŘŮM •

JAN A., Melbourne: Adresy exilových nakladatelství otiskujeme průběžně s recenzemi knih. Jinak v Melbourne doporučujeme navštívit Continental Bookshop, roh Collins a Swanston St., 9. patro v budově Manchester Unity. Mají tam občas něco zajímavého.

PANORÁMA CZECHOSLOVAK PANORAMA ČESKOSLOVENSKA PANORAMA

- A REVUE FOR CZECHS AND SLOVAKS •
- REVUE PRO ČECHY A SLOVÁKY •

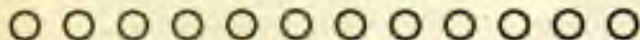
35 Massey Street, Doncaster, Vic.3108, Australia
Tel.: (03) 848 9802

Vydavatel Czechoslovak Panorama • Redaktor Jiří Hodač
• Tisk Newsprinters Pty Ltd •

Podepsané materiály - i značkou či pseudonymem - vyjadřují názory autorů, které se mohou lišit od názoru redakce.

Obsah inzerce odpovídá poskytnutým údajům. Informace o předplatném na straně 21.

Uzávěrka pro externí materiály vždy 20. dne v měsíci.

Když na ten pořad přišla řeč o pár dní později na jakémsi večírku mi řekla jedna australská dáma: "Málem jsem o to fantastické vysílání přišla, chtěla jsem

[illegible]

?

V životech národů plní státní svátky důležité funkce. Jejich symbolika pomáhá formovat vlastenecké cítění

naprosto nezbytné pro zdravý národní život. I společností poměrně primitivní dbají na udržování rituálů. Řadový člověk je tvor společenský a potřebuje se realizovat uvnitř davu. Kolektivní trans divošských tanečníků a burácení fotbalového stadiónu liší se toliko formou projevu. Činnost podvědomí je vskutku velkou záhadou. A národní svátky jsou obzvlášť sváteční, kapely hrají vlastenecké melodie, pochoduje se, mluvko- vé řečnají, lidé jásají. Zkuste ale navrhnout lidu, že by mohl šlechetně uctít svůj národní svátek prací - třeba aby zkrášlil své prostředí nebo zastavil úpadek státní měny atd. Jedině diktatura proletariátu dovede přinutit pracující lid slavit prostřednictvím práce / a je jí to pro platné/. Státní svátky jsou tedy důležité, snad každý člověk potřebuje občas prožít sváteční náladu, bez ní by byl život přece fád- ní.

Připlutí první flotily a vyhlášení anglické kolonie zdají se být velmi vhodnými důvody ke slavení. Žel, ty události nesou s sebou i příchutě hořké a kladou mnoho nepříjemných a opomíjených otázek.

Anglie obsadila kontinent právem silnějšího, zabrala zemi obydlenou, aniž by kdy uzavřela s domorodým obyvatelstvem smlouvu o koupi či nájmu. Vylovení "První flotily" bylo aktem prachobyčejné okupace, jejíž brutalita se začala projevovat postupně. Na "civiliza- ci" doplatili nejhůřtasmánšti domorodci; poslední z nich, Truganini, zemřela r. 1876. Ve Viktorii pře- žilo prvních třicet let anglické kolonizace z více než 10 tisíc pouze dva tisíce domorodců. Velké škody napáchal bílý člověk i na přírodě kontinentu, jeho

chamtivosti padly za obětí mnohé druhy živočichů. Smu- tný výčet škod by zabral hodně místa.

Zajisté, co bylo, to bylo, smažená vejce nedají se odsmažit. A nutno hned dodat, že za 200 let generace bílých lidí vykonaly velký kus práce, zúrodnily velké plochy země, vystavěly města, vybudovaly společ- nost nejen s vysokou životní úrovní, ale i nutnou mí- rou svobody. Austrálie stále ještě patří mezi nejlepší země k žití.

Podstatou bicentennálních oslav se mi tedy nejeví otázka po kvalitě momentální prosperity, nýbrž otázka po smyslu bytí této země a směru jejího vývoje. Sta- tistika ukazující, že Australané vlastní poměrně nej- více videorekordérů, nemůže zastínit skutečnost, že ani po 200 letech není vyřešena situace australských praobyvatel. Žijí většinou v podmínkách neutěšených, jejich problémy i kultura jsou ignorovány bílou společ- ností. Jeden příklad za všechny - místní sdělovací prostředky nás vydatněji informují o problémech černo- chů v Jižní Africe než o situaci barevných praobyva- tel Austrálie. Náladu velkolepých oslav bude zajisté průběžně narušovat australský rasismus, který půso- bí z obou stran. Většina domorodých mluvčích se jím moc netají, bílí jsou v řeči opatrnější. Zkuste se však ve svém okolí zastat aboridžinců a uslyšíte, ja- ké nelibé přívlasky se sypou na jejich hlavy, že jsou to povaleči, darmožrouti, alkoholici atd., zasvě- cená znalost však bude zpravidla scházet.

Bylo by chybou vidět bílé osídlování Austrálie jen jako rozpor mezi původním barevným obyvatelstvem a bí- lými Angličany. Bylo-li v počátcích ubližováno domo- rodcům, ani situace bílých "konviktů" nebyla závidě- níhodná. Zdaleka ne všichni byli těžcí zločinci. Ved- le zlodějíčků či žebráků, obětí sociálních problémů Anglie té doby, velmi početná byla skupina vězňů po- litických /např. tzv. "luddité" nebo "skotští mučední- ci" atd./ Během 80 let od přistání "první flotily" bylo do Austrálie transportováno přes 160 tisíc tres- tanců. Hlavním důvodem založení kolonie na tomto kon- tinentu byla potřeba odlehčit přeplněným věznicím v Anglii, když po vyhlášení americké nezávislosti nebylo již možno vyvázet trestance za Atlantik. Kdo by tehdy tušil, jaké se s tím nadělá slávy za 200 let.

Pozorujeme-li s odstupem moderní australskou historii, neměli bychom vidět jen rozpory kultu či ras, ale ta- ké / a především / rozpor mezi mocnými a bezmocnými. Pochopení problému nám může prospět při rozpoznávání správného směru do budoucna. Nám, politickým emigran- tům, je zcela jasné, že jediné demokratická Austrálie může poskytnout příležitost důstojného života každé- mu ze svých občanů. Občanské svobody je nutno neustá- le hájit, komerční patriotismus žádné záruky do bu- doucna neposkytne.

K okázalým státním parádám jsem nabyt osvědčené nedů- věry již ve svém dětství v Československu padesátých let. A i australský bicentennál mne nechává zcela chladným, některé aspekty jsou mi totiž povědomé. Mnohde se vynakládá spousta peněz a energie, jen aby se splnil plán slavení. Na výborové schůzi našeho Sdru- žení rezidentů Skye jsme probírali také oslavy v našem malebném horském předměstí. Většina členů výboru byla názoru: ať nám s tím vlezou na záda, náš předseda nás ale přece jen přesvědčil, abychom se podíleli na pro- jektu "Living together", neboť na to dostaneme podpo- ru několika set dolarů od vlády. A jelikož jsou to peníze daňových poplatníků, rozhodli jsme se, že si je vezmeme zpět a uspořádáme oslavu v místním podniku Skye cellars, kde se všichni společně namažeme. I v mém zaměstnání se mne neustále ptali, jaký že si беру pro- gramový závazek k oslavám. Odpovídal jsem, že bych

Pokračování na další straně

PRACUJTE S BARVAMI

**NATĚROVÉ HMOTY
NABÍZEJÍ
SPECIALIZOVANÉ
PRODEJNY**

THE PAINT SPOT

STORES

BENTLEIGH

378 CENTRE ROAD

PH. (03) 557-4109

FITZROY
166 Gertrude St.
FOOTSCRAY
27 Paisley St.
SPRINGVALE
153 Springvale Rd.
WINDSOR
30 Chapel St.

4 LITRES
\$ 23.90

chtěl udělat seriál o tasmanických domorodcích. "To by se jaksi nehodilo, viš, nech to na později", dostávalo se mi odpovědi. "No tak vidíte!" řekl jsem jim. A mám od té doby pokoj.

Po celý rok se však mohu radovat z toho, že mě tu nikdo nenutí oslavovat. Nemusím chodit do průvodů,

provádět výzdobu oken, zdobit nástěnky, nacvičovat slavnostní písně. To je přece věc výborná, to stojí za oslavu. A tak si na to přijímáme sklenkou lahodného australského vína. Chutná znamenitě, vína domorodci dělat neuměli. Tož na zdraví Austrálie a všech jejích obyvatel.

Tak to vidí Alexander Dubček...

Alexander DUBČEK, bývalý první tajemník ÚV KSČ /leden 1968 - duben 1969/, poskytl obsáhlé interview listu UNITA; ústřední orgán Italské komunistické strany je otiskl 10. ledna. Téhož dne večer /11. ledna časné ráno australského času/ o obsahu rozhovoru podrobně informovalo ve svém vysílání z Londýna Československé oddělení rozhlasové stanice BBC. Otázky italských novinářů a Dubčekovy odpovědi komentoval Karel Kyncl.

Jak asi měl celkový dojem posluchač v Československu po vyslechnutí velmi pohotově připravené realce stanice BBC? Nejspíš takový, že Dubček je pořád Dubček, že se nevzdal své celoživotní víry, že se nevzdal svých pravd ani svých omylů. Že je to pořád člověk jara 1968, a to se všemi vnitřními rozpory, jež v sobě ta doba měla. Lze říci, že se pro "Sašu" čas zastavil?

Odpovědi A. Dubčeka listu Unity zabírají na 40 stran strojopisu. Dubček se především vyjádřil k sovětské "perestrojce", kterou označil za objektivně i subjektivně nevyhnutelnou, neboť podle něho odpovídá "na dozrálé

problémy celého socialistického společenství. Proto ji vítám a podporuji." Dubček ovšem moc dobře ví, jak opatrně Gorbačov kolem odkazu "pražského jara" našlapuje, a proto mu úslužně nekomplikuje život: "Nesto- tožňuji vývoj v KSČ a v Československu v roce 1968 se současným vývojem v SSSR a v jeho komunistické straně. Ztotožnění by popřelo vládnutí, odlišnosti a specifika jím vlastní. Čas však přinesl jednoznačné fakta o podobě základních inspiračních zdrojů tady i tam..."

Určitou dobu mezi Československem 1968 a současným vývojem v SSSR ovšem Dubček vidí. Podle něho je především "v nevyhnutelnosti principálně přebudovat celý ekonomický systém řízení", dále "v nutnosti vyjádřit a naplňovat normy i právní každodenní sociální spravedlnosti a v ideji všestranné demokratizace strany a společnosti"; to vše doloženo citáty z Akčního programu ÚV KSČ z dubna 1968. Dubček uvádí, že "v našich učebnicích nebylo" nic o možnosti politicko-hospodářských krizí v socialismu, nicméně "padla iluze, že nás se to netýká, že je to produkt rozporů vlastních jen kapitalismu... K příčinám krizových jevů patřily i deformace v oblasti zkomunosti a pomušování občanských a lidských práv. Vzkvétal dogmatismus, strnulost, statika vydvíhaná za stabilitu. Je to vhodné klima pro systém úzké vládnoucí vrstvy, koncentrace moci..."

Dubček v rozhovoru potvrdil, že loni na jaře psal Gorbačovovi, odmítl ale říci něco bližšího o obsahu dopisu. Svou současnou aktivitu charakterizuje jako snahu "napomáhat pozitivnímu překonávání tragických událostí, způsobených vojenským zásahem 21. srpna 1968 a jeho důsledků v politice i životě u nás."

Sám se pak zmiňuje o jiném dopisu, tentokrát z roku 1974, který tehdy poslal předsednictvu a plénu ÚV KSČ. "Jeho výsledkem byla nadmíru zostředěná bezpečnostní opatření vůči mé rodině a veřejná celostátní kampaň - aniž bylo zveřejněno, co jsem napsal"/pozn. Panorámy: G. Husák, nyní už sám politický nebožtík, tehdy veřejně vyzýval Dubčeka k emigraci a svým typickým arogantním stylem napadl Švédsko, které projevilo ochotu poskytnout Dubčekovi azyl/.

Není bez zajímavosti, jak bývalý první tajemník ÚV KSČ hodnotí loňskou návštěvu Gorbačova v Československu. "Nebudu tajit /???", říká, "že značná část obyvatelstva Československa spojovala s návštěvou příliš velké iluze o obratu v politice. Teď je sklamaná, pesimistická v důsledku několika pozámek, pronesených v přehřáté Praze nebo v závodech, které se týkaly let 1968 a 1969." Podle Dubčeka jediným kladem celého Gorbačovova výletu bylo, že se vedení

OPTICKÝ ZÁVOD

L & G PERGL

220 Lygon St., Carlton, Victoria

Tel.: /03/ 663-6242

Slevy čtenářům Panorámy!

panoráma V PRODEJI

Nemůžete-li využít nesporných výhod předplatného, je pro Vás Panoráma připravena v následujících prodejních novin:

MELBOURNE

- prodejna tisku v Ackland St., St. Kilda, nedaleko rohu Barkly St.
- novinové stánky Mid City Newsagency před nádražím Princes Bridge, Flinders Street/oproti Elizabeth St./ a Spencer St.

SYDNEY

- Bondi Beach Newsagency, 134 Campbell's Pde., Bondi Beach
- Porter Newsagency, 203a Castlereagh St., Sydney

KSC aspoň formálně přihlásilo k "perestrojce" a "glasnosti", ovšem nepřešlo se od proklamování k činům. V KSC stále vládnou stoupenci tvrdé pěsti, kteří "by asi chtěli, aby polovina našeho obyvatelstva na skutečné události roku 1968 úplně zapoměla, a ta druhá polovina, mladší, aby se o roku 1968, jeho faktech a lidech v něm nic pozitivního nedozvěděla". Podotýká, že intervence ze srpna 1968 nebyla akcí Varšavského paktu, protože se jí "neúčastnilo Rumunsko a Československo, ačkoli jsou členy" (nepochybně dost směšné pedantství - pozn. Panórámy); v této souvislosti velmi idealizuje Rumunsko a "soudruha Ceausescu", který ve skutečnosti v zemi vládne stylem hodným středověkého feudála.

K období husákovské tzv. normalizace pak Alexander Dubček mj. říká: "Když vezmeme v úvahu jen členy strany, kteří ztratili členství v KSC, a jejich tříčlenné rodiny, pak bylo v Československu přímo postiženo 1.5 milionu lidí. Když k tomu přičteme příbuzné, sourozence i další občany-nejstraníky, které postihla diskriminace... zkuste si vypočítat, jaké úhrnné číslo vdm ve vztahu k 15 milionům Čechů a Slováků vyjde."

A opět se Dubček vrací k roku 1968. Kromě jiného hovoří o "záměrně zkraslovaných, nadsazovaných, zformovaných reportech našich domáckých informátorů, dodávaných do SSSR. Část funkcionářů, spojených s minulými chybami, v tajných volbách strdela pozice... Dějiny znají nejeden případ, kdy jednotlivce vydává svůj vlastní zájem za zájem celé společnosti. A takovým informátorům z Československa, NDR či Polska se dopřelo sluchu."

Karel Kyncl ve své komentované informaci o Dubčekovu interview pro list Unita poukazuje právě na ono zvratné "se", jak je uvedeno v originálním textu: v celém superdlouhém záznamu je to maximum, které Dubček věnuje přímému sovětskému podílu na srpnové invazi. Brežněvovo jméno v celém rozhovoru nepadlo ani jednou. Naopak ovšem Dubček neopomenul uvést, že "nepochybují o tom, že Západu - v politickém smyslu toho pojmu - nešlo nijak o úspěch československého reformního kmutu. Svým způsobem mu 21. srpna 1968 přišel vhod." Jde dokonce tak daleko, že jisté kruhy na Západě obviňuje z "podněcování našich spojenců a nám tak krátily čas, tak potřebný k rozpracování tvůrčí politiky."

A nezůstává u jediného šoku. Dubček totiž v této pasáži promlouvá téměř hlasem tragikomické slátaniny "bílé knihy", jak ji distribuovala okupační vojska bezprostředně po vpadu do Československa. De facto přijímá za svou tézi, že "když tě chválí nepřítel, pak jistě děláš něco špatně", napadá "nositele protisocialistických tendencí" z Klubu 231, usilujícího o plnou rehabilitaci obětí politických procesů, i z Klubu angažovaných nestraníků. Za škodlivé označuje i "počinání autorů 2000 slov." Přesvědčení o tom, kdo je přítel a kdo nepřítel, se tedy u Dubčka nijak nezměnilo ani po 20 letech, v nichž měl možnost leccos poznat na vlastní kůži; reakcí, které je maximálně schopn, zřejmě byly ony slzy, které tak dojemně ronil ve chvílích, kdy se od člo- věka v čele státu čekalo trochu víc. A když se

Chcete ten provaz zabalit, nebo se pověsíte hned?

ho italští komunističtí novináři ptají, jaký byl jeho nejdratičtější okamžik "v oněch pro všechny tak dramatických dnech", takhle odpovídá: "Prosím vás, nechtějte, abych vám na to odpovídal!" Či nechutnou památku chce Dubček chránit? Koho se bojí ještě po letech?

Poněkud více bývalý první tajemník ÚV KSČ řekl na otázku, jak se vyvíjel jeho soukromý život poté, co za ním husákovští normalizátoři zavřeli poklop politického propadliště. Největší tragédií pro něho bylo "vyloučení z KSČ, to byla rána, která se jen tak neztratí, ale naopak krádá a nehojí se..." Přesně to ovšem normalizátoři chtěli, dělá jim tedy radost takovým přiznáním. A dál říká: "Jak se můj život odvíjel? Obrazně řečeno, jako vězně, hlídáného na vycházce v omezeném prostoru... Mně i jiným dali na vědomí, že patří na periferii společnosti i dění. Jsem vyučený strojní zámečnick, tak jsem pracoval jako mechanizátor v lesním podniku. Později jsem dělal řemeslo v dílně. Je to pěkná práce. Někdo říká, že je špinavá. Je to však 'čistá špína'... Jediné, co mě znepokojovalo, bylo, že na mě mnozí bděli 'ochráncové'; až do návštěvy soudruha Gorbačova v ČSSR jsem je neviděl [???]". Dubček dále mluví o tom, co četl: Jiráskova, Seifertova, Hrabala. Ale když bylo nejhůř, měl vždy po ruce Haškova Švejka, protože tam "najdete tolik 'moudrých hloupostí' o válce, policajtech, o psech i o ministrech, že se neudržíte smíchu, i kdyby vám předtím bylo do pláče..." Nicméně - jak říká dál - ve výběru jeho zamilovaných autorů mají stálé místo i Marx, Engels, Lenin a Gramsci, jejichž práce čte často v ruštině.

Pokračování na další straně

PŘEDPLATNÉ ZAPLACENO..?

ČISTĚNÍ

STEAM VACUUM CLEANING

koberců, sedacích souprav a interiéru
automobilů

Petr BERAN

Telefon /03/ 531-8735

Pro Českoslovačky se slevou!

ČESKÉ REZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ MALVERN CONT. BUTCHERS

nabízí velký výběr pravých českých uzenin
→ a všech druhů masa! ←

Naše výrobky jsou připravovány
bez mouky, konzervačních přísad a barviv!

79 Glenferrie Rd., Malvern, tel.: 509-1078 a 509-9990

Na Vaši návštěvu se těší Franta, Lída a všichni další
zaměstnanci.

Z interview A. Dubčeka pro italský komunistický list Unita vyplývá, že nevylučuje svůj případný návrat do politiky. Pro ty čtenáře, kteří odešli z Československa v důsledku událostí, okolo nichž se především v rozhovoru točila řeč, ještě závěrem, co říká na jejich adresu: *"Přeji si, aby mohli bez diskriminace najít cestu zpět do své otčiny. I v emigraci tvoří výjimku ti, kteří v roce 1968 nezaujali kladný postoj a vztah k naší obrodné socialistické politice. Ale pro všechny, ať už by se vrátili nebo ne, by měla existovat možnost prokázat svými činy, že neztratili své lidské pouto k rodnému kraji, vlasti, a dbát o její dobré jméno ve světě..."*

Hm. Tak pravil Alexander Dubček.

Podle zprávy z Prahy byl dočasným správcem olomoucké arcidiecéze po smrti Biskupa J. Vraný jmenován děkan metropolitní kapituly F. Vymětal, který je současně předsedou kolaborující organizace Pacem in terris, kterou Vatikán ostře odsuzuje. Vysoká církevní místa se jmenováním F. Vymětala nesouhlasí. Naopak zase čs. stát nesouhlasí s volbou Otce J. Sokola do funkce dočasného správce trnavské arcidiecéze po smrti biskupa Gábriše. Otec Sokol není členem Pacem in terris. Nicméně podle poslední zprávy J. Sokol souhlas státu po dlouhých tahanicích přece jen dostal.

+++ F. Meloun, redaktor Českého slova z Mnichova a ředitel Amerického fondu pro čs. uprchlíky v Německu, se dožil 80 let. A v USA se dožil 75 let významný exilový žurnalista a spisovatel Jožka Pejskar. Oběma blahopřejeme.

+++ Jiří Bubla, bývalý čs. hokejový reprezentant, inkasoval 5 let kriminálu u vídeňského soudu za pašování heroinu. O případu jsme již informovali. Ve stejném procesu byl J. Janda odsouzen k 8 a A. Polavá ke 3 roků vězení. Na své si v souvislosti přišla i jistá domovnice, která svého času gangu ukradla jeden kufr: neznámý "bílý prášek" v hodnotě několika milionů šilinků vysypala do kanálu a naopak s radostí pro celou svou rodinu uvařila pudink, který uvnitř také našla. Protože však do pudinku něco heroinu proniklo, prospala pak rodinka paní správcové tři dny a tři noci. Trestry pro Bubu a spol. jsou vcelku mírné, Bubla s Jandou si je navíc odsedí v Kanadě, kde jsou "doma".

+++ Podle zprávy z Bonnu loni v Záp. Německu požádalo o azyl 1516 čs. občanů. Šanci na získání azylu má však jen nepatrná část.

+++ L. Clementisová, vdova po popraveném komunistickém politikovi, zemřela ve věku 77 let.

+++ K trestu smrti byl v Hradci Králové odsouzen V. Luděk, 34, který nožem zavraždil svou ženu a čtyři děti.

+++ Čs. tisk se v poslední době zabývá téměř s láskou záchody a věcmi kolem. Redaktor Rudého práva bouřil ve stranickém orgánu /nikoli vyměšovacím, ale tiskovém/, že když ho v honbě za socialistickou senzaci rozbolelo břicho, řítit se zoufale podle šipek WC, ovšem laskavou kabinku nenašel. Musel si tedy pomoci jinak. Soudí, že záchodovému byznysu velmi uškodilo přebýrokratizování, a navrhuje jej převést na nějakou formu volného podnikání /hle, kde až jsou prsty Gorbačova!/. List Práce, daleko nejhorší ze všech pražských deníků, si zase zoufá, že se na trh dostává jen 70 procent objednaného množství toaletního papíru. Nicméně v podtextu zprávy je skrytá pýcha, že díky tomu odborářský deník dojde aspoň nějakého uplatnění.

+++ K obraně neskutečného JZD Slušovice vytáhl předseda závodní organizace KSC P. Čmolík. V rozhovoru s Rudým právem např. vyvrací obvinění, že zaměstnanci se doslova ždímají do krajnosti - proč je tedy tolik uchazečů o místo, ptá se. Výdělky se prý v závislosti na výkonu pohybují od 800 do 7,000 Kčs měsíčně. Ve vedení JZD je 52 procent členů KSC, nicméně - aspoň to tvrdí předseda partajní organizace - u zodpovědných funkcí se dá přednost nestraníkovi, je-li lépe odborně připraven. Není prý pravdou, že předseda JZD Slušovice ing. Čuba protěžuje své příbuzné - jeho bratr je v JZD od založení a manželka tam také dělala už za svobodna. Z materiálu vyplývá, že celkové výkony za jediný rok v JZD Slušovice byly za tři a půl miliardy korun, s čistým ziskem 316 milionů.

...a tak to vidí **RUDE PRÁVO:**

Rozhovor pro list Unita představuje Dubčekovy názory už poté, co G. Husák byl v prosinci odstraněn z funkce generálního tajemníka ÚV KSČ a nahrazen M. Jakešem. Jakeš, bývalý předseda ústřední kontrolní a revizní komise KSČ právě z doby tzv. normalizace, kdy v roli hlavního inkvizitora organizoval masové čistky a vyhazovy, je samozřejmě všechno jiné, jen ne liberál a demokrat. A všem, kdo doufali v nějakou výraznou změnu partajní politické linie po mocenské likvidaci zdiskreditovaného Husáka, bylo také hned dáno na vědomí, jak se věci nadále mají. Sám Jakeš to několikrát řekl ve svých prvních projevech ve špičkové funkci. Rudé právo pak při příležitosti 20. výročí tzv. lednového pléna ÚV KSČ, na němž byl prvním tajemníkem zvolen právě A. Dubček, uveřejnilo materiál, formulující postoj "nového vedení" v čele s Jakešem k událostem té doby. Řečeno stručně - nic se nemění. KSČ se dále plně hlásí k závěrům z "Poučení z krizového vývoje", které bylo jízdním řádem všech následujících perzekucí, ostře napadá A. Dubčeka, který - citujeme - "bezzásadově ustupoval praviceovým silám a později se stal právě pro svou bezzásadovost a kapitulantství jejich zástavou." A takhle tedy čs. komunistická partaj na počátku jakešovské éry vidí v úhrnu, co se tenkrát vlastně stalo. Opět doslova citujeme Rudé právo ze 4. ledna 1988:

"...V létě 1968 stanulo Československo na prahu kontrarevoluce. Politické síly, které by jí byly schopny čelit, byly už rozptýleny. Internacionální pomoc pěti socialistických zemí v srpnu 1968 však zabránila pravici a protisocialistickým silám uskutečnit své záměry, naopak vytvořila příhodné podmínky, které umožnily obnovit struktury politického systému socialismu, socialistickou zákonnost a pořádek, vrátit zemi klid pro další rozvoj hmotných a kulturních statků..."

A tak tedy praví Rudé právo: zanechte všech nadějí...

Obdarujte příbuzné a známé, své děti i sebe!

Michael Cigler

The CZECHS in Australia

Jedinečná, bohatě ilustrovaná publikace o tom, jak Češi "objevili" a "dobyli" Austrálii, co znamenali a znamenají pro nejmladší kontinent!

Cena /včetně poštovného/.....\$ 16 v Austrálii
zámoří \$US 11

Objednávky spolu se šekem zašlete do redakce Panorámy - a publikaci o Čechách v Austrálii obdržíte obratem!

Nevím, jak Vám, ale mně je bohatých lidí v Československu líto. Však víte, o kom hovořím, koho mám na mysli. Tito bohatí lidé, kteří mají navíc i slávu, i když ne světovou, alespoň místní; sláva některých sahá i za hranice, takže se těší slávě i u přespolníků, nebo přes-Němci či přes-Maďary.

Sláva ovšem není tak důležitá jako bohatství, i když tyhle věci v mnoha případech souvisejí. V mnoha, ne ve všech. Můžete být slavný jako třeba, no honem, třeba Jaroslav Švestka, ale co do takové slávy, když ji vychutnáváte ve vězení, že ano...

Bohatství je v každém případě jistější, je to opravdu věc, něco, co když máte, tak víte, že je to vaše. Ale zase - být bohatý v Československu, to není jaksi ono. Tady, v Americe, je tomu - jak v tisíci jiných případech - docela jinak. Americká společnost svoje bohaté má ráda a dalo by se říci, že si je i jejich existence hýčká. V americké televizi běží už dlouhou dobu dokonce pravidelný pořad Život bohatých a slavných

Vyprávěl jsem tento případ, který má mimochodem základ ve skutečnosti, americkým přítelem. Nerozuměli. Asi na to nejsou stavěni. Američané jsou totiž velice pyšní na své milionáře a fandí jim. A když jim třeba nefandí, tak takový pořad v televizi nebo reportáž v populárním časopise je pobaví, docela se na tom od-reagují, a když ten miliónář a navíc do sebe zahle-děný slavný člověk udělá nějakou koninu, tím líp, alespoň je vidět, že je taky jen člověk.

V. Malý, katolický kněz, který v Československu nesmí vykonávat svou funkci, reagoval písemně na článek pseudonyma V. Doležala v Rudém právu, zabývajícím se informacemi Hlasu Ameriky a vatikánského rozhlasu o náboženské nesvobodě v Československu. V. Malý vyvrací nesmyslná tvrzení RP a např. uvádí, že v poslední době policie zasáhla při poutích v Gaboltově, Lutíně, Levoči, Velehradě i Šaštině. RP dle očekávání dopis V. Malého neotisklo.

+++ Policie v Praze zasahovala v prosinci při vzpomínkové slavnosti při příležitosti výročí smrti J. Lennona a zatýkalo se i v průběhu manifestace v Den lidských práv /10. prosince/, která se konala na Staroměstském náměstí.

+++ Pavel Wonka /západoněmeckým deníkem Die Welt jmenovaný mezi 10 "osobností roku"/, o němž jsme psali mj. v prosincovém čísle, musel být převezen do věznice Plzeň - Bory.

+++ Austrálie v letech 1987-88 rezervuje 3300 míst pro přistěhovalce v rámci zvláštního programu, zaměřeného na velmi žádané profese. Nejlépe jsou na tom programátoři počítačů a kuchaři /po 500/, dále zdravotní sestry a automechanici /po 300/, účetní a elektromechanici /po 200/ atd.

+++ Jiný zvláštní přistěhovalecký program, lékařů do Austrálie zámožné byznysmany, zahrnul v minulém roce 3500 osob, které s sebou přivezly přes 500 milionů dolarů.

+++ Doporučujeme lékařům, ucházejícím se o přistěhování do Austrálie, aby od australských zastupitelských úřadů žádali podrobnou informaci o změně k lepšímu ve státě Nový Jižní Wales /NSW/, kde podle zpráv tisku lékařská komora souhlasí s tím, aby lékaři, kteří svou kvalifikaci získali mimo Austrálii, mohli pracovat v některých nemocnicích jako sekundáři bez velmi přísných nostrifikačních zkoušek. V tříhodinovém testu budou ovšem muset prokázat znalost angličtiny a všeobecného lékařství.

MOJE DOBRÁ STRÁNKA

Fejeton Jiřího Šýkory z USA.....

lidí. Tam můžete vidět takové osobnosti jako třeba herce či rokenrolové zpěváky anebo sportovce anebo prostě podnikatele, jak si žijí, a řekněme si to hned a na rovinu, že si žijí stokrát líp než kdysi nějaký ten král. Domy těchto lidí stojí od jednoho milionu dolarů výš, jezdí jedinečnými rolníky, většinou jsou vlastníky osobního letadla, jejich pozemek má obvykle několik hektarů, obědvat jezdí do Evropy a večeřet do Honolulu, no je to pohádka! Vědycky je při tom ukázková nějaká pikantnost - jako třeba, že ten a ten slavný boháč si nechal ušít trenýrky z brokátu a na každé nohavičce se mu blyská diamant velikosti holubího vejce, což mu nezdvídám, protože od nich musí mít otlučená stehna...

Boháč v Československu je na tom hůř. Do televize se jeho majetek nedostane, nemůže se pochlubit, a na co pak to bohatství je? Představují si, jak nějaký ten český boháč přemlouvá redaktora populárního časopisu, týdeníku Mladý svět například, aby o něm udělal reportáž, že mu ukáže soupravu amerických džínsových obleků a nejnovější typ videa a barevnou dvojtelevizi a mercedesku s plyšovým potahem a vbudovaným barem - zkrátka unikáty, na něž musíte mít nejen chchtáky, ale taky určité postavení a známosti. Redaktor odmítne. Nemůže přece otisknout reportáž o luxusu, v němž tento slavný český člověk - dejme tomu ndrodit umělec - žije. Jak by to prostě vds vypadalo, co by řekli lidé? Český boháč by namítl, no dobře, ale ono se stejně povídá, já sám to rozdávám, tak by alespoň mohli vidět něco fajnového na vlastní oči...A podotkne, že by byla náramná švanda, kdyby k reportáži mohl novinář přidat sérii fotografií, třeba jak se český boháč koupe ve vaně z mramoru, k tomu by, dodá s po-chechtáváním, se mohla přidat nějaká pěkná nahá slečna, ehehehe, a to by lidé už úplně šleli...!

Redaktor už neřekne nic a vytráť se jako zmoklá slepice. Redaktor si totiž myslí, - a nejen to, on to ví od nadřícených - že lid by se namíchl, že by poukazoval na jaksi třídní rozdíly, že by se lid nakrkoval.

Možná, že má pravdu. Jenže já si myslím, že lid by se našel víc, kdyby se dověděl, že nějaký ten národních umělec, když už to nemůže dělat doma, skutečně poskytl víceméně pikantní interview - já nevím, třeba západoněmeckému tisku, včetně té nahé dívky - ale že by se to dostalo na domácí trh, tedy do Československa, to ne. To by se asi namích, a docela prdím. Lid není pokrytec, to jen ti, kdo sa lid mluví, či dokonce - jak se domnívají - za lid myslí. Co jako má a co nemá. Co je proň dobré a co ne.

Gipsy Baron

433 CHURCH ST.,
RICHMOND, 3121.
Tel.: /03/ 429-5266

Obědy - úterý až pátek
Večeře - úterý až sobota

Výborný vlastní orchestr a zajímavý jídelníček,
na němž najdete i česká jídla!

Zvláštní salónek připraven pro svatební hostiny
a jiné slavnostní příležitosti!

Vašimi pozornými hostiteli budou Eda a Věra Zlatých

Licensed Restaurant
Air Conditioned
(RICHMOND P.A.)

Dovedeme..?

Rozhovor s O. Koutným, A.F.C.R., Rakousko

Rukama Oty KOUTNÉHO, ředitele Amerického fondu pro čs. uprchlíky /AFCR/ v Rakousku, už prošel leckdo. Fond je sice výslovně určen pouze pro zájemce o USA a na žádného jiného uprchlíka americká vláda neposkytne ani jeden jediný dolar, nicméně Američané pracovníkům AFCR nezabránují věnovat se i "neamerické" části uprchlíků z Československa, pokud to USA nic nestojí a nenarušuje to americký přistěhovalecký program. Omezené finanční prostředky, které AFCR může použít ve prospěch zájemců o Austrálii, Kanadu či jiné země, pocházejí výhradně z darů krajanů v zámorí, třeba když české a slovenské ženy z Kanady pošlou výtěžek trhu, který uspořádaly s cílem pomoci nově příchozím.

Otu Koutného tak po světě už kdekdo zná a taky on zná všude někoho. Má našince takřka jíc z první ruky a rady, které jim se svými spolupracovníky poskytuje, jsou podkladem pro zásadní rozhodnutí, která ovlivní často celý zbytek jejich života. K takové práci je třeba nejen hodně vědět, ale mít i dobré nervy, jistěže.

Pivo tu máte lepší, než jsem čekal, povídal Ota Koutný, když jsme se nedávno sešli v Melbourne.

O TOM, ŽE LIDÉ KECAJÍ, ANIŽ SE PTAJÍ, KDO JE VLASTNĚ SLYŠÍ:

Lidé opravdu často mluví víc, než by měli. Snažím se tomu zabránit, ale jak? V táboře Traiskirchen je například pět pomocných organizací a jejich pracovníci leckdy někoho předhodí novinám dřív, než si stačí srovnat věci v hlavě. Pak si třeba v případě uprchlého vojáka čs. pohraniční stráž může kdokoli přečíst nejpodrobnější detaily, jak utekl, kde přesně, v kolik hodin, tedy pro ty za čarou není žádný problém si do všeho dosadit konkrétní lidi a kamarád takového kluka to může zatraceně odskákat, že ho neodprásknul, což podle pravidel služby měl. Ale totéž platí v případě kteréhokoli uprchlíka: jsou podrobnosti, do kterých nikomu nic není a na které se docela jistě nebudete ptát ani rakouská policie. Vykládá-li tedy někdo v nadšení, že se útěk podařil, kdo mu pomohl s výjezdní doložkou, u koho si schoval obrazy a že babička při loučení plakala, pak tedy nechť jsme být v kůži toho, kdo mu s výjezdní doložkou pomohl, kdo mu přechovával ty obrazy, ani v kůži jeho babičky. Do takových věcí nic není ani ostatním uprchlíkům. A pokud se někdo takové podrobnosti snaží z nově příchozích výslovně tahat, je to, hm, přinejmenším hodně zvláštní.

!!!!!!!!!!!!!! ČESKÉ KNIHY NA PRODEJ !!!!!!!!!!!!!!!

Celkem 70 svazků - pro kompletní seznam s cenami zašlete oznámkovanou obálku s Vaší adresou na:

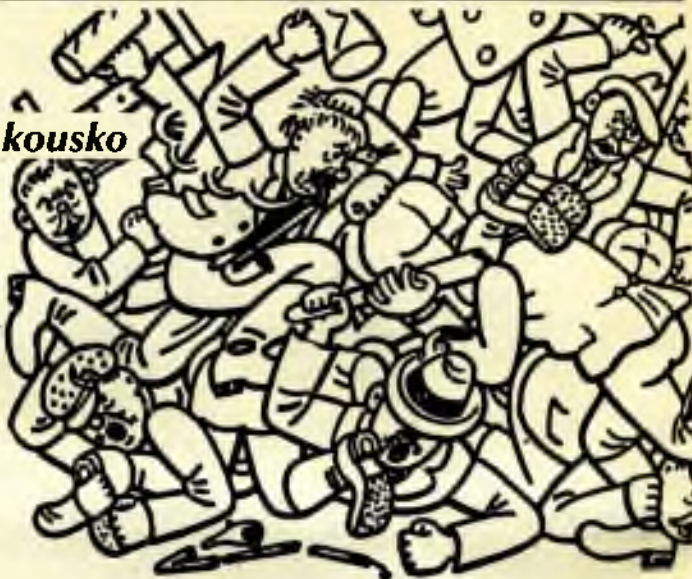
P.O. Box 237, Greensborough, Vic. 3088

!!!!!!!!!!!!!! POJEĎ S NÁMA ZA HOLKAMA !!!!!!!!!!!!!!!

Pořádáme čtrnáctidenní zájezdy k Jaderskému moři za účelem seznámení s českými a slovenskými děvčaty.....

Zájemci mohou psát na:

P.Pleiner, Hilbstr. 31, D-8000 München, W. Germany

K úvaze o tom, zda dovedeme, nám ilustraci posloužil Josef LADA - připomínáme tím i jeho 100. výročí narození.

O TOM, ŽE EMIGRACE JE ZATRACENĚ DOBRÝ BYZNYS - OTÁZKA ALE, PRO KOHO:

Je opravdu neuvěřitelné, jakým finančním přínosem pro čs. režim je emigrace. Fakt, že ten režim někdy lidi výslovně exportuje - nemám teď na mysli agenty, to je jiná kapitola, ale jde mi o nemalou část uprchlíků, u nichž se dá čekat, že se co nejdříve stanou dojnou krávou. Někdo se mě ptá už první den - a kdy se tam budu moct jet podívat? Můžete jet zpátky okamžitě, odpovídám, nikdo vás tu nedrží. Jsou lidé i tak duchaplní, že se na totéž ptají konzula země, do které by se rádi stěhovali; samozřejmě letí ze dveří... Čs. režim se i záměrně zbavuje nepohodlných lidí a u těch, kteří mají v Československu značný majetek, velmi často nemá zájem na jejich návratu. Stalo se třeba, že se rodiče vrátili z návštěvy dcery - nepřetáhli doložku ani o den, přijeli zpátky včas - a našli byt už dokonale vykradený policajty. Ti totiž předpokládali, že oba emigrují, protože se nikdy neskrývali se svým odporem k politickému systému v Československu a kromě dcery nikoho neměli; tedy si policajti pospíšili, aby nekradl nikdo před nimi. Těm lidem bylo jasné, že si na policii nic nevezmou: a policajti sami jim navrhli, aby si znovu požádali o doložku, udělali to, dostali ji obratem a už se opravdu nevrátili... O upravení vztahů se hodně namluvilo i napsalo. Je to pozoruhodné ale i z toho hlediska, kolik lidí a jak ochotně na to skočilo. Dáme-li v tuhle chvíli stranou morální aspekt všeho, zůstává velký otázník nad tím, že těm lidem naprosto nedošlo, že čs. režimu jde především o prachy a že by byl ochoten v leccem ustoupit, kdyby narazil na reakci - my nejme takoví prostáčci, abychom to spolklí i s navijákem. Vše mohlo být méně potupné, než je nyní: jsem například přesvědčen, že čs. úřady by ochotně ustoupily od žádostí o milost, kdyby viděly, že se lidé venku tak neponíží. Na to Československo ty valuty příliš, příliš potřebuje. Čs. režim ale dosáhl svého prakticky bez odporu, nadiktoval si pro sebe nejlepší podmínky a libovolně si je může měnit, třeba dál zvyšovat tarify.

O TOM, ŽE NĚKDO SE NIKDY NEPOUČÍ:

Ukážkou, jak hodně lidem naprosto nic nedošlo, je teď ta nová finta s tím, že můžete financovat cestu příbuzných na Západ. Čs. úřady říkají, že můžete poslat na konto svého příbuzného v Československé bance 20 amerických dolarů na každý den zamyšleného pobytu na Západě a oni pak posoudí jeho žádost o cestu ven - když kladně, dostane ty peníze při odjezdu, když záporně, dostanete je zpátky vy. Vytváří se tím situace, že my tady budeme pod systematickým tlakem - když peníze na konto příbuzných odmítneme poslat, budou nám do smrti nadávat, že se jen a jen kvůli nám nikam nedostali. Ale vždyť přece pořád platí a bude platit, že konečné slovo při povolení cesty má policie! A koho nebudou chtít pustit, toho nepustí: v oznámení Čs. úřadů o téhle nové "vymoženosti" se přece vůbec neříká, že každý, kdo bude mít peníze na kontě, doopravdy pojedě. O co tedy jde: především o to, abychom my zde bezúročně půjčovali peníze Čs. státu. Proč nechtějí, abychom peníze poukázali až potom, co kladně vyřídí formality? Na tom by moc nevydělali, vy je tedy musíte poslat předem: Čs. úřady tak budou moci s vašimi dolary disponovat po celou dobu vyřizování žádosti o cestu, to může trvat šest měsíců i déle, ty peníze samozřejmě nebudou ležet někde v sejfě v Praze, ale budou se krátkodobě investovat u některé západní banky na vysoký úrok, který shrábne Čs. stát. Jestli jim to klapne podle představy, získají tak ročně miliony dolarů. Navíc ušetří spoustu vlastních deviz, které museli dosud uvolnit pro přísliby, protože v duchu helsinských dohod je třeba každoročně zveřejnit statistiku, že tolik a tolik tisíc lidí se podívalo na Západ, jaká je to tedy v Československu vlastně lidská práva ctící demokracie. Teď tuhle statistiku tedy zaplatí Čs. emigrace. A když vašemu příbuznému cestu nepovolí a dolary vám po měsících vrátí, dost možná si k tomu, co už na nich vydělali, strhnou i správní poplatky, protože se s tím přece namáhali, že jo. Každému na Západě je jasné, že jít do takového "byznysu" v normálním životě, byl by považován za prostoduchého či za šílence. Přesto se spousta lidí mohla samou ochotou přerazit, hned jak ta zpráva vyšla. A to se lehce může stát, že tam záhy řeknou: občan socialistického Československa musí důstojně reprezentovat svou vlast, tedy potřebuje na den ne 20, ale třeba 40 dolarů. A tuhle "ještě důstojnější" reprezentaci Československa zaplatí zase emigrace.

O TOM, ŽE ZÁPAD JE SICE HODNĚJ, ALE BLBEJ ZASE NE TAK DOCELA:

Samozřejmě, rozjede-li se nějak masově tohle posílání peněz na konta těch, kteří by chtěli ven na dovolenou, dál to zkomplikuje situaci Čs. uprchlíků. Bude to další pádný argument pro ty, kdo tvrdí, že Češi a Slováci vlastně nejsou političtí uprchlíci. Tak jako už teď nově přichází platí za ty, kdo si upravili vztahy. Třeba Švýcarsko zásadně změnilo postoj k uprchlíkům z Československa a ti lidé tam vlastně jen čekají, jestli je vyhodí ven. Ale třeba i úřady v Dolním Rakousku rozhodly, že naši nyní musí čekat na občanství 10 let. A to je pro některé lidi katastrofa: třeba lékař musí být rakouským občanem, chce-li se postavit na vlastní nohy. Najde-li si místo v nemocnici do té doby, zaměstnavatel ho musí propustit, když o ně projeví zájem rakouský lékař. Přitom můžeme vzít jed na to, že západní země sledují styky svých občanů s Východem, přestože jim v nich nebrání. Ovšem změní-li se mezinárodní situace či dojde-li ke stavu bezprostředního ohrožení, docela určité se taková tolerance vytratí. Tady v Austrálii - a to je opravdu velká demokracie - přece dobře víte, co za války provedli s Němci, kteří měli nějaké pouto s hitlerovským Německem.

O TOM, ŽE NENÍ DOBRĚ KLACKY HÁZET:

V Rakousku bylo koncem roku 11,000 uprchlíků, z toho na 3000 Čechů a Slováků. To je ohromné číslo pro tak malou zemi. I když se vztah k našincům - jak jsem řekl - mění, a to ne k lepšímu, stále ještě jejich pozice mezi uprchlíky je poměrně dobrá, protože mezi nimi nenačnete analfabety, právě naopak mají obvykle dobrou kvalifikaci a ví se, že se v novém prostředí rychle zabydlují. To se oceňuje. Faktem ale je, že na zvláštní programy pro uprchlíky do budoucna nelze příliš spoléhat a že těžiště pomoci nově přichozím se bude stále víc přesouvat na sponzorování. A tady můžeme být na něco opravdu hrdí: vedle Židů máme určitě nejlepší systém sponzorování a konzulové zemí, do nichž lidé odjíždějí, skutečně věří, že se tam o krajany postaráme. Hodně se dělá právě tady v Austrálii, především v Melbourne. A protože moc dobře vím, jak se vše vyvíjí a že se ochota přijímat uprchlíky bude všeobecně snižovat, chtěl bych poprosit: můžete-li, pomozte těm, kteří jsou sponzory, staňte se sami sponzory, podílejte se na tom! A když nemůžete pomoci, aspoň těm lidem neházejte klacky pod nohy!

Bata Bata Bata

Již od \$1,530

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu Vašich příbuzných!

Poradím Vám s vyřízením všech formalit spojených s pozváním, zařídím cestu kdekoli do celého světa!

Chtějte mluvit s **Jiřím Sedláčkem**:

V úterý a pátek od 10 do 17 hodin -
311 Latrobe St., Melbourne, Vic. 3000
Tel.: /03/ 57-94-54

... a kdykoli mimo uvedenou dobu Vám s čímkoli rád poradím na telefonním čísle /03/ 878-8984!

ODRA TRAVEL

RIA'S HAIRDRESSING

★★★★★

Dámské a pánské kadernícké služby s dobrou radou, s bohatými zkušenostmi z kaderníckých sůtaží. Vám s ochotou poskytné

MARIKA, 16 Ormond Rd., Elwood, Vic. 3184

Tel./03/ 531-5344

INZERCE

v časopisu

PANORAMA

Jen v Austrálii je na 20,000 Čechů a Slováků...
PROPAGUJTE SVÉ VÝROBKY ČI SLUŽBY MEZI KRAJANY!
U dlouhodobých inzertů sleva. Oznamujte nám
čas všechny změny!

Únik Únik Únik Únik

Červené muškáty jsou šmouha v paměti. To odpoledne, téměř na den rok po vítězství mas a po porážce všech nadějí na slušnost, svítily jako žárovka v okně domu na náměstí. Odlepovaly se od šedivé stěny, spouštěly se po ní dolů, obléhaly paměť, vpalovaly a vštěpovaly se do ní. A jako by to byla oblíbená kratochvíle obyčejných věcí, totéž dělaly i jiné kulisy všedního dne: rohová budova, do níž za revoluce střílel messerschmidt; bílé skvrny na přilbě knížete; otlučené místo v muzejní omítce; číslo auta zaparkovaného u chodníku; křivda pukliny v dlažebním kameni; lidé spěchající jako vždycky k nějakému cíli; ruch města, které v drobnostech života unikalo lži, která na něj sestoupila před dvanácti měsíci.

Všechny činy člověka odcházejícího ze země s vědomím, že ji možná nikdy neuvidí, pracovaly přesčas a plnily zásobárnu paměti dojmů, kterými by měl vystačit do konce života. Oči polykaly každý detail, uši hromadily povědomé zvuky, čich stírádal známé zápachy a vůně.

Materiálem Karla Wendta připomínáme 40. výročí počátku největší katastrofy v moderních dějinách Čechů a Slováků

Socha knížete stála nehnutě. Město leželo u nohou koně a lži. Celá zem ztratila proti vlastní vůli svobodu. Někteří lidé ztraceli pod tlakem, ale z vlastní vůle zem. Tlupa násilníků seděla u pramene národa a lila do něj nenávist. Žaláře uvnitř žaláře polykaly oběti. Bylo nejhůře, ale hora se neotvírala. Na přílbu knížete si ulevilo ptactvo, na národ strana. Nad smutkem visela šmouha červených muškátů.

Úniky začínají různé – některé tajně, jiné dobrodružně, ještě jiné románově. Tento začínal prostě, pod Muzeem, v cinkající elektrice, pokračoval lomožnou cestou ulicemi, posledním pohledem na Hrad, který ukrýval svou hanbu za fasádou věku. Na chvíli se zastavil na konečné stanici a pak se znovu neromanticky a nefilmovaně pohnul pod plachtou nákladního auta.

Byla tam tma o osm nervózních lidí, ke kterým teď přibyl devátý. Jeden na druhého neviděl, jenom čtyři se znali navzájem, všichni ale měli něco společného: všichni učinili rozhodnutí, kterým přetali své kořeny, všichni za sebou nechali věci, které neznámají mnoho v jednotlivostech, ale které spojeny dohromady, vytvářejí vzácný klenot domova. Všichni za sebou nechali nějaké město nebo vesnici, nějakou ulici, nějaký dům. A v domě okna a dveře a postele a skříně a stropy a stěny a barvy a vůně, všechno v tom jediné

správném seskupení, které vytváří iluzi jistoty bezpečí tak, že nikdo nepozná, že bezpečí je vždycky jenom iluze a nikdy jistota.

Nákladní auto ujíždělo směrem na západ. Vzdalovalo se historickému městu, zbořeně iluzi bezpečí národa. Temnota, která zalehla uprchlíky, byla způsobena něčím větším než plachtou nad hlavou. Nebyla to tma, která jenom oslepuje. Pronikala dovnitř, plnila duši vědomím nezměřitelné ztráty, vytvářela ovzduší úzkosti.

Ticho a tma začaly příliš tísnit. Lidé pod plachtou se bránili pocitu osamocení, hledali přítele v nouzi, nabízelí seznámení. Ze tmy se tlumeně vynořovala slova. Ale hovor se nedařil, vázl. Okolnosti nebyly stvořeny pro živou konverzaci. Už si řekli odkud jsou, kam jdou a proč tam nezůstali, a zase přišlo mlčení.

Motor hučel, nejistá skryše pod plachtou se třásla. Nebylo co dělat, než přenést váhu těla z jedné strany na druhou, hledět do černého prázdna, bát se, vyvolávat sebelitost, vzpomínat na vděřejšek, na čas před rokem a na čas před léty, vytvářet větrné zámky optimismu a bránit je před nájezdy holé skutečnosti, zapuzovat vetřelce pochybností, klást otázky a hledat na ně odpovědi.

Dá se útek ospravedlnit okolnostmi nebo je vždycky následkem zbabělosti? Je opuštění předmětu lásky vždycky známkou zrad? Končí láska opuštěním milovaného? Je vůbec možné nechat lásku za sebou? Je možný útek z lásky? Co když člověk opouští místa, s kterými rostl z čistých důvodů, nepídí se po bohatství za mořem, netouží po dobrodružství cizích krajů. Není potom v jeho odchodu prvek oběti a není obětí jediná ověřitelná hodnota? Co když člověk cítí, že mu nesvoboda bere dech, že se dusí v prostoru státem nařízené tuposti, ve které šedá masa kolektivních bytostí musí kývat předepsaným nesmyslům, děkovat za přebendy jedinému pánu, poslouchat lež a klečet před ní na kolennou jako před pravdou, žít jako nevolník a předstírat, že právě vyšlo slunce svobody. Co když člověk toto všechno prostě nemůže a nedovede? Znamená odchod přesto jenom zradu nebo zbabělost?

Temno nákladního auta nedávalo odpověď. Tma není nikdy osvícená, nemůže vědět, že chvíle úniku není sama o sobě ani popřením ani stvrzením hodnoty. Nezná odpověď. Teprve budoucnost ve věrnosti závazkům anebo v jejich popření potvrdí anebo zruší hodnotu, ke které unik mířil.

Hučení motoru uspávalo po neklidném polospánku posledních nocí. Jednotvárnost pohybu kolébala, otupovala ostří bolesti, zavírala víčka... Modrý rybník, kularý obličej plný hebkosti drobných vln, kolébal... Kolem něj šuměly ve větru stromy, vycházelo nad ním slunce, které zářilo a dávalo típy očím... Maminka měla oči jako slunce. Byly z hnědého sametu. Hladily, těšily, ujišťovaly, odnímaly starosti, vydávaly laskavé ohně lásky. Svítily v nich hvězdy održené od oblohy. I tenkrát, když vstala z mrtvých... Na prostěradle ležela troska, dýchající mrtvola, utečenec z krematoria, který se nějak odvrátil z hromady rozházených lidských údů; kostlivec v cárech pokočky, která se neměla na

V NAŠÍ AUTODÍLNĚ VÁM RYCHLE A SPOLEHLIVĚ PROVEDEME

O P R A V Y V Š E H O D R U H U !

65 Grosvenor Street, St. Kilda
Tel.: /03/ 527 4827

*Chtějte mluvit se Zdenkem!
Sleva štendářům Panoramy!*

čem zachytit; chumáček sečtených vlasů, který zůstal po tyfu... Kde se bral život v těchto zbytcích pro rakev?... I tenkrát zářilo slunce z hnědých očí slunce nad rybníkem v rákosí. V nich byl zdroj života a lásky, třpyt slz radosti ze shledání... Teď je zkalila bolest z loučení, krev ukřižovaného zachytla se v jejích koutcích... Utrpení za utrpením... Existu-

chem. Někde křičel člověk. Nos se téměř dotýkal zdi. Zezadu, ze dvou směrů, dopadaly jako rány cepu otázky: zahraniční rozhlas, táta mluví anglicky, vysílání z Londýna. Za každé podvědomé otočení - facka. Past se uzavřela. Strach byl úplný. Rány padaly. Zeď byla šedivá, na ní rezavé skvrny. Konec. Je konec. Někde křičel člověk.

Zázraky přicházejí nečekaně. Prst stiskl knoflík. Mříž se otevřela a zavřela na správné straně. Ulice. Prokleté město. Půlka ho mluví cizím jazykem. Z domu visí hákové kříže. Únik! Únik je venku - v polích, loukách a lesích, v každém stěhu, v každém listu, ve zvlněné krajině, kterou neposkvrnil ani jazyk, ani prapory. Je v malém starobylém městě mezi rybníky, které mluví jedinou řečí... Jako v Tour de France... jen šlápnout na pedály, nechat hrůzu mříží za sebou. Ať prasknou plíce, za kopcem je spása, mírný svah, který pomáhá rychlosti... Skrčené domy předměstí, lo-mená brána, zasazená v hradbách, každý kámen kostka stavebnice mládeže... Úzká ulička, uprchlá ze středověku, zahýbá doprava v pravém úhlu, na jejím konci park a zámek, nalevo náměstí s domem dětství.

Někdo stiskl knoflík... z domu dětství visely hákové kříže...past.

Hrůza pastí pod plachtou ustrnula. Lidé, chycení v nehybnosti chvíle, měli věcnost k pochopení, že záblesky krásy a spokojenosti jsou téměř vždycky v tom, co bylo nebo bude, jenom vzácně v tom, co je. Z přítomnosti, z toho okamžiku třeba uniknout. Čas, který vězní člověka, je sám o sobě důvod úniku a touha po úniku patří k základnímu stavu života.

Někdo oddychoval, spal, nevěděl. Jestli začne chrápat, tak je ámen. Hlasy venku zmlkly, kroky zaskřípaly na silnici... Nákladní auto vydalo zvuk jako by trpělo bronchitidou, škublo s sebou, dalo se do pohybu. Plachta zůstala neodhrnuta. Mříž okamžiku zapadla na správné straně, přecházela k mřížím přísti chvíle a k těm za ní. Dočasná úleva vytlačila strach, monotónnost pohybu opět chlácholila nervy. Nikdo už nevěděl, kolik času uplynulo od odjezdu z Prahy, ale z mezer kolem plachty se vytratilo světlo.

Pak se vozidlo znovu zastavilo, tentokrát docela nedramaticky a z místa vedle řidiče přišel pokyn - jdeme.

Z útulku a z pastí pod plachtou vylézaly postavy a jedna za druhou se zabobýly do bílé tmy neprostupné mlhy. Pod nohama povolil sníh. Jenom rozplyzlé obrysy bezprostředního souseda zmírňovaly pocit samoty a ztracenosti slepců. Mlha jako by tlumila obojí - viditelnost i zvuky.

Pokyny, obdržené před začátkem cesty, byly mechanicky provedeny. Zavazadla byla vložena do batohů, jejich popruhy navlečeny na ramena. Uprchlík, který "všechno své nesl s sebou", stál připraven k druhé fázi útěku.

Začala tím, že se pohnul matný stín, přeskočil příkop
Pokračování na další straně

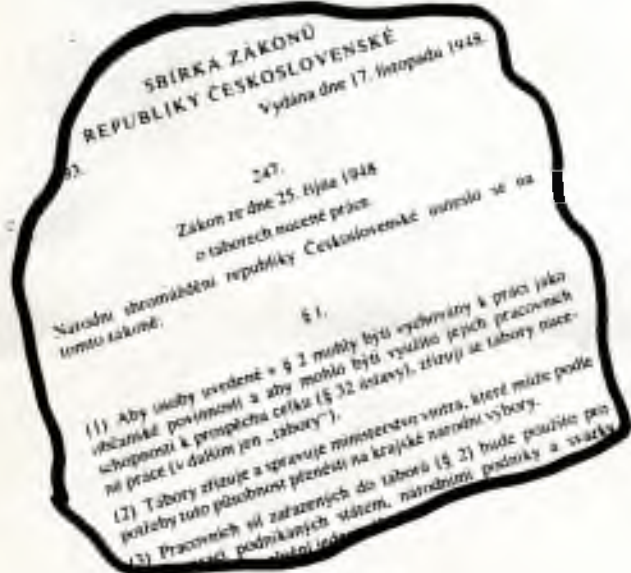
je důvod dost veliký k ospravedlnění takové bolesti, k zklamání takové oddanosti, k opuštění takové lásky? Nezdopověditelné lásky, otazníky na celý život... Na bílém prostěradle... kostlivce a oči... To první, ošklivost mrtvého těla, třeba zahnat z myšlenek. To druhé, tu krásu života, tu slávu, ta otevřená nebesa, tu nevyrovnatelnou lásku v hnědých očích, třeba uchovávat pro věčnost... Obojí je únik... Snaha zapomenout. Touha zapomenout - únik z minulosti, touha vzpomenout - únik z přítomnosti... K obojímu a z obojího utíkáme.

Rybník šplouchal a zase byl pod ledem... Sněhové vločky proplyly kruhem kolem pouliční lampy, sedly si do vlasů a hřály a studily... Polštář voněl jako každou noc, ale vrčel budík... Pod peřinou snění bylo teplo... Pod plachtou syčela slova "ticho" a "zakázaná zóna".

Únik snu byl nahrazen noční mílou bdění. Nuda a napětí zápasily o nadvládu. Tma se zdála ještě černější. Útulek pod plachtou byl cítit hrotem. Hučení motoru už neuspávalo, dělilo se v samotné tlesky výstřelů a střel - ba přivolávala pozornost. Ujžděl prostor i čas, obojí zabalené do bezmocné nečinnosti.

Nebylo co dělat než znovu změnit polohu, pohnout napřed jednou a pak druhou nohou, přivířit oči, doufat v nejlepší a bát se nejhoršího.

Nejhorší se dostavilo náhlým zastavením auta a v naléhavosti tónu slova "kontrola". Tíseň se změnila v hrůzu zvířete v pasti. Šibeníční humor, který někde neuvěřitelně doutná v každé situaci, poznamenal u neznámých zdrojů: "Tak se vezem a nejen v nákladáku". Ticho bylo husté, lepkavé, táhlo se jako bahno rybníčního dna. Venku se hlasy zauzly v nesrozumitelnost, ze které se osamostatnila slova "povolení" a "jet pro dříví". Někdo pravidelně oddychoval, spal a nevěděl. Jestli začne chrápat, tak je ámen. Oči visely na průřezu v plachtě. Už ji odhrají, ochránci nejnovějšího řádu. České obličej v rozpažení ruských epolet odvádějí štvance za mříže... Mříž zapadla za zády. Byli mechanizovaní, někdo někde máčkl na knoflík. Schody byly jako každé jiné. Po chodbě běhali úředníci jako na běhátku. V čekárnách seděli lidé poznamenaní stra-

RENOVACE

domí - včetně omítek, obkládání, dláždění:

Jaroslav BERNARD
TELEFON /03/ 861-6513

SINDLER CONTINENTAL CAKES

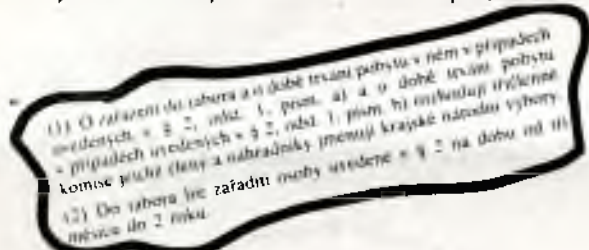
PRODÁVÁME VE VELKÉM svatební dorty, dorty k narozeninám, makové, ořechové a tvarohové koláče, jablkové dorty...

84 River St., South Yarra, Vic. 3141
Telefon /03/ 241-7227

a zapadl do polního sněhu. Jiný stín se přidával v mechanické reakci - už jdeme - a za ním další. Rozplývaly se v mlze a topily se v ní. Hluboký sníh znesnadňoval chůzi, těžký dech narušoval mlčné ticho.

Tempo se zvyšovalo. Stín vepředu přidával do kroku, šel rychleji a rychleji, rozběhl se bláhově, nelogicky - a pak se najednou rezignovaně zastavil.

Vysvětlení bylo tragikomické, ale nikdo se nesmál. Pět prchajících stínů, pětka karavany uprchlíků, bylo ztraceno dříve, než vlastně začalo svůj konečný nápor ke svobodě jenom proto, že dívka pocítila neodkladnou potřebu. A protože jí výchova nepřipravila na výjimečné situace, na drobné ukrutnosti života, protože měla určité vstřípené představy dobrého chování, vědomí toho, co se dělá a co se prostě za

žádných okolností nedělá, žádná krize, ani ta, na níž záviselo její okamžité bezpečí a celá její budoucnost, nebyla dost velká, aby ji přiměla říci: "Prosím vás, já chci být na chvíli sama, vždyť jsme v tom nákladu byli hodiny".

Špendlíky maloměstských konvencí nedovolují svým motýlům víc, než prostě vymezené místo pod sklem. Železné pruty společenských desater, toho, co má být a toho, co se sluší, vězní svým způsobem stejně neuprosně jako tlusté zdi žalářů. Únik od společenských závazků - od toho, co člověk musí vidět, slyšet, číst a znát, od toho, co musí nosit a vlastnit, co kdy v kterou chvíli musí říci, co kdy a s čím musí pít, jak se musí oblékat, kam to musí dotáhnout, jak musí naložit s vlastním časem, jak musí usměrnit své počínání v souladu s požadavky, aby lidé neřekli; únik od kulturních a sociálních snobů, od sociálně - politických trendů, únik k vlastní víře, k vlastnímu přesvědčení, k vlastnímu myšlení, k vlastnímu zálibám, k vlastnímu způsobu života, únik od společenského žvanění, od společenských závazků k závazkům zásad - všechny tyto úniky přes čáru návyků a předsudků jsou stejně obtížné jako únik přes ostatní dráty na hranicích země.

Společenské zábrany přehlušily zdravý rozum. Síla návyku porazila dokonce i strach. Pět nadějí bylo ztraceno jenom proto, aby bylo učiněno zadost společenským přijatelnostem, aby nebylo vysloveno, co se prostě neříká, aby nebyla překročena čára konvence.

Teď tu ti lidé na útěku stáli bezradně a byli ztraceni ve více než jednom smyslu. Neměli tušení, v které části hraniční oblasti jsou, nevěděli, kde je jih a kde je západ. Pole, utopené v smetanové mlze, mohlo být právě tak vesmír, vzduchoprázdno, prostor volného pádu bez jediného bodu, ke kterému by bylo možno vztáhnout ruku, bez jediné duše, k níž by bylo možno vykřiknout. Bylo jako svět, který čekal na druhé straně hory: rozředené, prázdné, bez víry a bez zásady.

Věděli, že někde v mlze běží cesta, která znamená spásu, ale ztratili k té spase směr. Jeden druhého ujišťovali dýchavičným šepotem, že silnice je tam a tam a vždycky jinde. S vědomím beznadějnosti situace rostl pocit téměř panické bezradnosti, touha se rozběhnout - někam, kamkoliv, hnout se, jít. A právě když už přijali, že pro bonton a pro zákony o výměně látek zahodili cestu k spasení, právě když už byli ztraceni tak úplně, tak nenávratně jako člověk, odněkud zaznělo

tiché písknutí. Bylo jemné, křehoučké, sotva se prodíralo polštáři tmy, ale bylo. Samo bod, prodíralo se prázdnem a hledalo přijetí, aby ve spojení začátku a konce vytvořilo přímluvu směrovky. Tenoučký, sotva slyšitelný zvuk prořízl prázdnotu jemně a čistě jako skalpel. Uším ztracených uprchlíků zněl jako závěrečná věta triumfální symfonie, blížící se nezadržitelně k vítěznému konci.

To jemné zapísknutí dalo náplň prázdnotě. Znamenalo směr, něco, co lidé potřebují jak na útěku za hranice, tak na útěku životem.

Stíny se hnuly směrem, kterým přišly. Tu a tam se zastavily, naslouchaly, ustrnuly v čekání na nový signál spásy, až konečně došplhaly po záchranném laně tenoučkého tónu k hloučku, který pořád ještě milosrdně čekal u silnice.

Nastalo střídání stráží. Cíl vystřídala cíl. Bylo dosaženo silnice, nyní bylo třeba dosáhnout lesa. Strach vystřídala strach. Strach ze ztracenosti byl nahrazen strachem z otevřených polí bez krytu. Touha vystřídala touhu. Touha po směru byla vystřídána touhou po jistotě lesa, která nezávisela na náladě přírody, na mlze, která se dovede zvednout tak rychle, jak padla. Nohy se znovu bořily do sněhu, trhavý dech znovu zrazoval fyzické i nervové vypětí. Fantazie mozku malovala v neviditelnosti kolem labyrintu nepřekonatelných nástrah. Les už nepředstavoval jen dílčí cíl. Touha po něm z něj udělala konec všeho úsilí. V něm, pryč od zrádnosti holých polních plání, byla nová spása. Les sám o sobě byl únik. To, co mělo následovat, ztratilo význam.

V neprodyšnosti mlhy mizel pojem prostoru a prostorová neskutečnost vymazala pojem času. Od silnice k lesu mohlo být sto metrů nebo sto kilometrů. Cesta od bodu k bodu trvala možná okamžik a možná věčnost. Jedinou skutečností byla únava, jediným vědomím nutnost jejího překonání.

Plavba prostorovým a časovým prázdnem skončila náhle. Záchranný běh lesa vykročil odněkud mlze vstříc a řekl: tady zůstaneš! Poslechla, zastavila se. Uprchlíci vstoupili.

A bylo jim jako by je zdravil spojenec a přítel. Stromy kolem nich udělaly obranný kruh. Prsty větví se sepjaly nad hlavami v jehličnatý kryt. Chvojí se přá-

!!!!!!!!!!!!!! BOHEMIA CAKES !!!!!!!!!!!!!!!

SPECIALITY - domácí máslové cukroví, dorty s náplněmi, vánoční cukroví, bábovky, záviný, koláče s náplní, buchty, halušky, tvarohové koláče.....

Služba podle Vašeho přání a podle katalogu ..a na zálohu /depozit/ - přijímáme objednávky na nedělní obědy /3 dny předem/.....

TELEFON /03/ 546 3061

AMP ★★★★★

Zdeněk ROBEŠ, konzultant pro největší pojišťovací a investiční společnost v Austrálii

Vám nezávadně poradí a připraví program pro firemní či osobní superannuation, pro převod superannuation na důchodové zabezpečení /ADF-DA/, osobní životní pojištění, investice velkého výběru, dětské programy /investice/, zabezpečení příjmu v případě nemoci nebo úrazu...

... také pojištění obchodu, továrny, domu, osobního majetku, automobilu, cestovní pojištění i pojištění elektroniky.

Telefon /03/ 370 - 2266

AMP

telsky dotýkalo tváří. Les dýchal bezpečí. Přišla doba odpočinku.

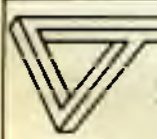
Tma lesa byla jiná než v mlze. Byla průhlednější. Odraz bílého sněhu dával hlasům bez tváří první neurčitě tvary. Jeden se mohl první podívat na druhého.

Na poražených kmenech tam odpočívala čtyřčlenná rodina, která se nedala rozbit jenom proto, že kolem ní končil svět; tři univerzitní studenti, které hnál vzdor mládí; ozbrojený číšník, jenž dával skutečnému dramatu divadelní náter nenabitým revolverem. Seděl tam nepochopitelný mladík, který už byl jednou na druhé straně, jednou už dosáhl cíle, jednou už úspěšně unikl a pak se zase vrátil. Teď utíkal znovu. On jediný už vlastně mohl pochopit, že unik nekonečným únikem. Poslední a trochu stranou od ostatních odpočíval nepostradatelný muž, který znal cestu.

Šeptaný rozhovor, který se chvíli rozpředl, skončil tak rychle jako všechny přecházející pokusy o sdílnost. Stromy i lidé zmlkli pod tíhou svých břemen. Vládlo ticho podvodného míru, kolem něhož byla válka. Nic se nehnulo. Pohyb byl uzavřen ve spáncích a v hrudích. Dech vycházel opatrně, zadržovaně, aby neupozornil. Vracelo se vědomí, že nebezpečí neskončilo, jenom bylo odloženo na pozdější dobu, že byla provedena jenom jedna část útoku a že další, kdo ví jaká, bude následovat.

Skupina štvanců - zvířet ve světě ohařů, naháněčů a lovců - se zastavila, aby nabrala dech. Do lesního azylu k ní pronikl chlad vědomí, že někde venku čeká střežec s připravenou zbraní. Zajíc ještě více znehybněl, ještě úžeji přilnul k hroudě, která kryla. Sevřel ho pocit samoty. Neuvedomil si, že ve světě je vždycky více lovné zvíře než lovců, že počet pronásledovaných vždycky převyšuje počet pronásledovatelů. Netušil, že v mlze před lesem se krčili a plazili a kradli jeho druhové - jednotlivě, v párech, v hloučcích, ve skupinách. Za každým zvednutím krajiny, za každou skálou, za pahorkem, ve výmolech břehů, pod ochranou mlází, v příšeří kdejakého stínu rostly a množily se kaňky uprchlíků. Nebyli to jen rozptýlení jednotlivci, pár postižených, mák pohozený po ubruse. Byly jich procesy a vodopády. Zbavení klamných záruk bezpečí - čtyř stěn, střež nad hlavou, vyložených postelí a dveří na zámek - krčili se pod ztemnělým nebem a větrili do směrů, v nichž tušili svět bez lovců a bez psů.

A vedle proudu, který věděl, že je na útoku, tekly proudy těch, kdo ještě nepoznali, že i oni utíkají. Nikdo nescházel. Celé lidstvo, zajíci i lovci, každý zvlášť a všichni dohromady, někteří vědomě a jiní nevědomě, každý jinak a všichni vlastně stejně - v maratonském běhu k díře v zemi.

VAŠE
ČESKOSLOVENSKÁ
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL

... Vám zařídí levně, spolehlivě cesty do celého světa ...

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším způsobem, kdekoliv v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny potřebné formality k pozvání.

Volejte nás pro nezávazné informace na čísle
(03) 568-6699

Ve večerních hodinách - domů na čísle 277-7014

S pozdravem Dáša, Laďa a Irena /mluvíme česky
a slovensky/.

16 ATHONTON ROAD, OAKLEIGH, VICTORIA 3166

Celé lidstvo unikalo z pastí vlastní výroby, do nichž se samo uzavřelo. Utíkalo od nutností dějin, které si vymyslelo, ale nedoložilo. Z cesty, mravenče, tady kráčí historická nutnost! Prchalo od chiméry nevyhnutelného pokroku, která posvěcuje zločiny a brzdi pokrok. Zameňte těla, jejichž duše vykročily proti směru nevyhnutelnosti! Unikalo z klecí maloměstského snobství, z tlaků vlastní chamtivosti. Tolik dolarů, korun a liber jsi navrhl, taková je tvoje cena! Utíkalo od zakrslých tyranů, které buďto pomáhalo přivést na svět nebo aspoň netačností povolilo.

Prchalo před pravdou o sobě, před svou nízkostí, s kterou se odmítalo pustit do křížku. Člověče, zpívej lži o své velikosti a buď věčně malý! Utíkej před sebou!

Uprchlíci v lese nevěděli, že jsou kapka vodopádu. Stáli uprostřed davu a byli sami.

Mlha zůstala stát před lesem. Strach vešel s těmi, kdo ho nesli. Někdo řekl, že je nutno vyrazit: před úsvitem musíme být na druhé straně.

Cesta vedla vzhůru, zvedala se pozvolna. Sníh nebyl tak hluboký jako v polích, nekládl odpor. Odpočaté údy se těšily z pohybu. Nálada se zlepšila. Něco se dělo, sledovali vůdce, měli směr, cíl se blížil.

Osobám zatazeným do táborů dostává se mravní, odborné a osvětové výchovy.

Nikdo nevěděl, jak daleko je hranice - možná, že za příští jedlí nebo za vrcholkem zarostlého vrchu. Ne nadarmo se říká "odejít za kopečky".

Svah vepředu, až dosud mírný, dobrosrdečný a přátelský, se náhle téměř bez přechodu prohnul, strmě nahnul hřbet jako zjankovatělý kůň a pak se napřímil a vyrostl v příkrý sráz. Procházka zimním lesem se změnila v krkolomný výstup. Zavazadlo v batohu vážilo jak hříchy světa, nohy klouzaly, prsty se zaryvaly do sněhu a tápaly po podpoře. Trhavé supění naplnilo vzduch. Změnilo se, batohů a údů se škrábala po zarostlém svahu, vysíleně postupovala metr po metru a zase sjížděla zpátky. Každý krok byl obtížný. Zoufalá vůle uniknout zápasila se zákonem zemské gravitace. Těžké oddychování přešlo v chroptění zápasníků. Ticho přestalo být důležité. Podstatné bylo postoupit o další metr, zachytit se, neskloznout, udržet krok.

Někde v pozadí nemyšlení tepalo bodavě, že zůstat pozadu znamená zůstat opuštěn. Mezi uprchlíky, jako všude jinde, slabí zůstávají ležet bez pomoci. Cesta vzhůru vede téměř vždycky po bezvládných tělech.

Vůle se upnula ku hřebeni svahu, který někde musel být. Touha dosáhnout toho hřebene vytlačila všechno ostatní. Zůstala ambice a cíl všech lidí - vyškrábat se nahoru a neodpadnout.

Jako v životě, v němž každý dosažený cíl je okamžitě nahrazován novým, jehož dosažení nutno věnovat všechno úsilí, i tento únik se změnil v řadu soběstačných etap. Ale zatím co v běžném životě existuje určitý výběr cílů, na němž závisí kvalita, únik ke hranicím, střeženým psy útlaku, změnil řetěz výběru v řetěz železných nutností - únik z města do pohraničního pásma, ze stavu ztracenosti ke spase směru, z obnaženosti otevřené krajiny k útulku lesa, z úpatí hory k jejímu vrcholku...

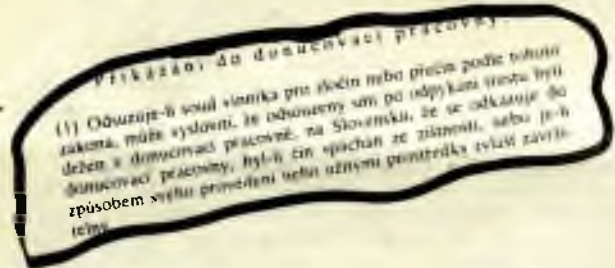
Vrcholek byl někde ve tmě, zakryt palisádou lesa, střežen skluzem srázu. Porost zhoustl, stromy srazil řady, vklínily větve jeden do druhého. Bylo více opěr pro nohy, více záchytných míst pro ruce, ale

Pokračování na další straně

jehličnatý prales, do něhož uprchlíci prorazili, se na všech stranách zavřel v sklepní kobku. Postup se téměř zastavil. Chapadla pichlavých větví zatarasila cestu, věšela se na kabáty, srážela čepice, podrážela nohy, zabráňovala průchod... Myšlenky ztrácely strachem souvislost, mátlý se, horečněly... Bože pomoz, před úsvitem musíme být za hranicí... Bože pomoz, vteřiny ubíhají, prostor stojí... Chycení v pasti... mezi prostorem a časem... větve nepovolují... Matko Boží, pomoz...

Luftlagemeldung Linz: die Bomben fallen... bomby padají... na Budějovice...

Polévková lžice leží na ubruse vedle talíře. Povalená židle byla v cestě, vplétala se do nohou jak větve

stromů. Hodiny na zdi tikaly úderem zvonu, bez námahy vítězily nad dunivým hřměním venku. Obtisk na sítnici zaznamenal nepořádek kuchyně, opuštěné lidi na útěku: hrnce, pánve, pára, něco kapalo se stolu na podlahu a tvořilo tam louži. Něco se pánilo. Klíka zavřených dveří klouzala a ujížděla prstů jako mokré mýdlo při koupeli... Rádio křičelo: die Bomben fallen, die Bomben fallen... Na chodbě zmrazili zpomalený film v nehybnost uprostřed kroku k bezpečí. Nohy ztratily oporu dotyku a nenalezly novou. Tělo viselo v prázdnotě prostoru, budova se hýbala... Země ožila chvěním, klenba chodby se třásla, brána ven a ke světlu byla ucpána černým kotoučem prachu a kouře... Svátá Marie... film se zpomalně rozběhl, dveře do sklepa se přiblížily... Matko Boží... schody ke spáse vedly příkře dolů, klouzaly jak uježděný sních, podrážely nohy jako větve houštin, zastavovaly postup, braly rovnováhu... Pros za nás... skřeni lidé tiskli obličej k útěše sklepních zdí... Za hříšné... stop se prohnul, drolila se omítka, sklep se kýval, vypadla cihla... Nyní i v hodině smrti... únik i past... Amen.

Matko Boží otevři cestu k vrcholku... před svítáním... Lesní houština byla jako z jednoho kusu. Nebylo možné se hnout. Vzduch byl překonané svahy, všude kolem někdejší spojenec a nynější nepřítel - les. Sních dělal z obočí huňaté převísy, přimrzal k chřípí, zalézal za límeč a mísil se tam s potem. Zraký i ruce hmataly bez plánu po úniku z jehličnaté pasti.

Zoufalství se přidalo k bezradnosti a naděje znovu zhasínaly, když konečně ruce nahmataly řidší místo. Stromy nepatrně povolily, těla se prodrala křovím - slitou masou zasněženého pralesa klíčovala vzhůru stezka, jako křivolaká ulička starého města. Někdo

shodil z oblak provazový žebřík, který vedl před svítáním do ráje a na druhou stranu.

Stezka mířila vzhůru, ale jízdenka do nebe to nebyla. Bylo to zamrzle koryto potoka, jehož ledový povrch klouzal víc než ušlapaný sních. Než se nohy seznámily s kluzkou skutečností, brouci leželi na krovkách a želvy na krunýřích, nohy kopaly bezmocně do prázdna, lokte hledaly oporu, snažily se dostat těla do polohy, v níž se prapraprdek plazil z tůně.

Z tůně na pevnou zem je snadné plazení. Po ledě do příkrého svahu a s batohem na zádech je to utrpení. Jenom strach a zoufalství, síly mocnější než evoluční pud, dostrkaly plazící se těla tunelem z ledu a jehličí do výše položených míst, kde se v hradbě po obou stranách potoka ukázaly první mezery. Zanedlouho bylo možno vylézt, postavit se na nohy, setřást ze sebe sních a rozhlédnout se kolem. Volný průchod v prořídlem stromoví vypadal ve srovnání s bezprostřední minulostí jako dálnice. Svah už nebyl tak srázný, mírněl se a zaobloval. Na krátkou chvíli se položil a srovnal do polohy téměř vodorovně, pak se znovu sklopil a padal schůdně dolů.

Hora byla zdolána. Vlajka byla zabodnuta. Uprchlíci stáli na vrcholku. Unikli pasti lesa i skluzavce potoka. Dosáhli cíle. Před nimi ležel cíl.

Měsíc nad lesem vysílal mezi kmeny borovic dlouhé pruhy světla. Po mlze nebylo památky. Někde po levé ruce byla ztracena mezi stromy budova celnice. V úžlabí pod svahem svítila silnice. Na její druhé straně bylo vidět stavení. Napravo od něj bílý trojúhelník louky a za ním, v novém stoupání krajiny, znovu les.

Oči odhadovaly nesnáze terénu pod sebou, měřily nebezpečí vtělené do stavení, jehož jedno osvětlené okno prozrazovalo, že je obydleno.

Požehnání klidu zimní noci bylo úplné. Vyčerpání lidé sáli vzduch pročištěný mrazem, vůni jehličí, soulad jedné zalesněné stráně, posazené proti jiné lesnaté stráni, krásu horské krajiny, přelud miru, který popíral pravý stav věcí a důvody k útěku.

Na kraji dokonalosti horské selanky se udělala prasklina - vzdáleného zvuku mechanizovaných pokroků, které trhají plátna mistrů. Šířila se po obraze, jako rozpraskané kruhy po hladině jezera, blížila se, sířila, přešla ve vrčení motoru. Obraz se rozpadl jak roztříštěná tabule skla. V zatáčce silnice se vyhoupllo žluté oko motocyklu, světelný prst přelétl po protější stráni, sečerl stromy na kraji lesa, přešel po louce, zakopl o příkop a zase se vrátil na silnici. Rozkročená uniforma projela výsekem zorného úhlu a bez chvatu zmizela v záhybu cesty. Vrčení sláblo, doznívalo. Ticho znovu zalehlo noc, ale selanka se nevrátila.

Sestup k silnici byl snadný. Holé kmeny borovic dávaly podporu rukám a volnost pohybu. Nestavěly se do cesty spletené hráze smrků, modřínů a jedlí. Měsíc ukazoval kudy jít a kudy nejít. Nohy našlapovaly opatrně, téměř nehlučně. Fyzické vypětí polevilo. Nervové se stupňovalo tušením, že konec úniku nemůže být daleko: silnice, louka, les a za ním, nebo v něm, na dosah - hranice.

V dálce se znovu ozvalo vrčení motoru, sířilo, prst reflektoru znovu přešel po stromech a přesmykl se přes sních louky. Uniforma se rozplynula v záhybu. Čas tikal, ciferník svítil... deset minut... patnáct... šestnáct, sedmáct... další minuty, další světelné oko v zatáčce, kužel reflektoru na stromech za silnicí, motocyklista zapadl v záhybu...

Dvacet minut. Dvacet minut mezi motocyklem a motocyklem, mezi jednou a druhou uniformou. Dvanáct set vteřin k přeběhnutí silnice a louky. Zrak odměřoval vzdálenost... pět, šest set metrů... půl kilometru s ba-

Rámujte

SVÉ OBRAZY A VÝŠIVKY

U PRVNÍ POZLACOVAČSKÉ FIRMY V AUSTRÁLII!

Prodáváme také umělecké reprodukcce, barvy, štětce a veškeré potřeby pro umělce ve velkém výběru!

J. KOŠNAR PTY. LTD.
548 MT. ALEXANDER ROAD
ASCOT VALE VIC. 3032
TELEFON /03/ 370-5744

Pro členáře Panorámy 10 procent slevy!

tohem, ve sněhu, dvě vteřiny na metr...ve světle měsíce, mlha odešla...

V dálce hučel stroj a spaloval pohonné látky. Motocykl vyjel ze zatáčky, opsal oblouk, světelný kužel se vrátil na silnici, záda uniformy zmizela ve tmě zátočiny...

Těla se zvedla mechanicky, bez myšlení. Nohy přeskočily příkop a dopadly na silnici. Druhá strana vypadala daleko, za ní rostla louka. Kolena vystřelovala nahoru a dolů jako písky. Kraj silnice utíkal ve směru a přece se blížil. Příkop vypadal širší i hlubší. Skok...Sníh na louce byl hluboký a bořil se. Nohy zapadaly pod kolena. Běh se změnil v namáhavou chůzi. Každý krok - vyčerpávající vytažení těžké boty. Nědo spadl do potoka. Sníh dvachtal v ponožkách. Ve stavení nalevo se rozsvítily dveře...Světlo měsíce...bílý sníh...silueta nemohla nevidět...Tmavá hradba lesa nechtěla jít blíž...plíce vybuchovaly...pot se lil...dvacet minut je chvíle...les...na konci bílé louky...cíl...

Slabounké vrčení vnikalo do udýchané noci...pozor, další potok...pozor...pozor...pozor...

Attention, внимание, attention. German tanks... Germanskie tanki...are rolling...napadajut Pragu...towards Prague...

Večer fikali, že Američani už jedou od Plzně. Ráno, když nikdo nepřijel, pesimismus znovu zalehl město na kraji osvobození, na kraji smrti. Barikáda vypadala nedobytná. Za zády se její nedobytnosti smál německý kulomet, který střílel podle libosti z věže kostela svatého Václava. Vltava tekla nedaleko. Prahu se Smíchovem spojoval most, na každé jeho straně další barikáda. Od bodu k bodu, od odrazového místa k cíli zamýšleného dopadu, nebylo daleko, ale povídalo se, že ostřelují mosty. Jedno oko odhadovalo vzdálenost, druhé pátralo po obloze... U Václava znovu vystřelil kulomet. Někde praskla osaměle kapslovka ručnice... Pohled nahoru a dolů, jak při přecházení ulice... Nebe bylo čisté.

Smíchovská barikáda zůstala za zády. Před očima běžela liduprázdná plocha mostu. Oblouha ignorovala zabíjení pod sebou. Vltava dělala jakoby nic. Počasí bylo májové, vhodné pro lásku, pro válku, i pro vycházku po mostě. Chodník se odvíjel pod nohama. Pražská strana byla tak daleko jako smíchovská... Koutek levého oka zachytil pohybující se skvrnu. Ucho zaregistrovalo blízkost se hukot. Vrčel motor. Nad Mánesovým mostem se vyhoupl těžkopádný junkers. Letěl nízko nad řekou, sledoval její tok, měl zahnutý zobák, natahoval drápy jako jestřáb... Srdce se divoce rozbušilo, krev vyplnila spánky, tělo se napnul směrem k protějším břehům. Kolena pumpovala nahoru a dolů. Podrážky klápaly na dláždění ozvěnou z filmu o vymřelém městě. Ústa lapala po dechu, jestřábí stín rostl a mostu neubývalo... Můj Bože, přece ne teď...teď když už je skoro po fúnuse...Motor letadla zněl jako motor motocyklu. Uši čekaly na zapraskání kulometu... Můj Bože, přece ne teď...Motocykl burácel nad hlavou, křídla zatemnila oblohu, posledních pár metrů, poslední dlouhý skok...

Ruce objímaly navržené harampádi, hladily rezavou traverzu, laskaly vytrhané dlažební kostky. Tělo přilnulo k barikádě jako zajíc k brázdě, vychutnávalo její jistotu, chytilo se plnou silou cíle úniku...

Stín přešel, dovřel, nevystřelil...Na druhé straně ulice seškrabávali s chodníku Němku a její dvě děti. Doběhla. Došla cíle. Objala kámen úniku skokem z patěho poschodí... Barikáda hřála...sníh byl studený...tál v botách...

Zvuk motocyklu sílil a přecházel v hukot letadla...barikáda lesa zaplnila obzor, byla na dosah...ještě jeden krok, poslední převálení v sněhu...

Ruce objímaly kmeny, hladily drsnou kůru. Chvojí ne-

bodalo, ujišťovalo, dávalo záruky... Z převráceného zrcadla vykuklo s hrčením světelné oko, vyslalo blesk do očí, ukrytých v jehličí, brnklo o stromy jako o struny kytáry a sjelo přes louku zpět na silnici. Rozkročený ochránce režimu z uniformy zmizel v zákrutu silnice. V křišťálovém horském vzduchu po něm zůstal téměř hmatatelný zápach, znečištění toho, co je čisté.

Únik je úsilí vyběhnout z okolností, které svírají a tísní. Začíná rozeznáním stavu, zjištěním, že okolnosti opravdu svírají a omezují na míru. Rozeznání základního stavu člověka, podezření, že život není víc než živé vědomí, sevřený mezi zrozením a smrtí, vede k otázce: "Proč?" Odpověď na ni skrývá klíč k úniku z existence bez významu. Takový únik nemusí být nutně popřením absolutna. Je jeho alternativou. Není zbabělý, neutíká od života, nenechává ho za sebou. Chce vyrůst nad něj, chce jej překlenout. Míří k tušeným hodnotám, jejichž jiskru obsahuje a podrží i tenkrát, když uspokojivou odpověď nenalezne. Hodnota takového úniku je v úsilí hledání. Jestliže smysl není dán a předurčen, musí být v potu tváře vytesán z jalového kamene.

Touha po svobodě a úniky k ní začínají rozeznáním stavu nesvobody, pocitem, že schází. A už ten nálezk potřeby svobody v sobě nese zárodek hodnoty, který není zničen ani tenkrát, když nalezené svobody, jak už to u myslících lidí bývá, neodpovídají vysněným vzorům.

Ve studeném lese nebyl čas na analýzu pohnutek, na hledání kvalit důvodů. Ale zatím co některým stavitelům věznic ani budoucnost neodhalí, že právě oni nastolili nesvobodu, lidé na útěku zhruba rozeznali stav. Rozpoznali mříže, cítili tíseň sevřených zdí, poznali, že žalář je žalářem i tenkrát, když je velký jako celá zem.

Leželi vyčerpaní a rozházení po okraji lesa a věděli, že nejvzácnější ze všeho je čas. Aby vůbec něčeho bylo dosaženo, všeho muselo být dosaženo ve vymezeném časovém úseku: mezi junkersem a koncem mostu, mezi vrčením a tichem, mezi sklepem a polévkovou lžicí, mezi červeným muškátem a plachtou nákladního auta, mezi jedním a druhým břehem, mezi jednou a druhou stranou, mezi setměním a úsvitem, mezi zrozením a smrtí.

Únava přemáhala, ale ve tmě svítila naděje. Na tomto svahu čeká hranice. Za tímto srázem leží prostor, v němž se lidé nebojí.

Terén nebyl tak obtížný, porost nebyl tak hustý, stráž nebyla tak strmá, jako před silnicí, fyzické i duševní vyčerpání udělalo z mírného svahu himalájskou stěnou. Tělo pracovalo, protože muselo. Myšlenky se rozpádaly a rozklížily, matněly, ztrácely souvislost, nedávaly smysl.

Pokračování na další straně

A D V O K Á T

JUDR. MILAN KANTOR

/LL.B., Barrister and Solicitor of the Supreme Court of Victoria/

specializuje se na kupní smlouvy, převody nemovitostí, nájemní smlouvy, zakládání společností a partnerství, na vykonávání dědických nároků a na přípravu testamentů, všeobecně na případy týkající se nesporných majetkoprávních záležitostí.

Než podepíšete smlouvu, která je obvykle závazná a která může mít i dalekosáhlé nepříznivé následky, p ř i j ě t e n a p r á v n í p o r a d u !

500 COLLINS STREET, MELBOURNE, VIC. 3000
TEL.: /03/ 62-6196

Ve tmě svítily štíhlé věže minaretů a bílé stěny arabského města. Ve vzduchu vířila opeřená křídla, letěl orel, car lesů. Orchestr vřeštěl, sbor hřměl: svoboda, svobodníka, a v mrtvém domě zavírali bránu ... maminka měla prsty ve vlasech, hnědé oči zářily na větvíčkách vánočního stromu, rty šeptaly modlitbu a lásku, což je totéž, a země krásná, země milovaná, kolébka i hrob, život i smrt, ujišťovala za nákladním autem... růžový palouček čekal na hosty, klečeli na něm lidé z dějin, orel, car lesů, měl křídla jako jun- kers a německá maminka dvou dětí, rozmáznutá na chod- níku, měla hnědé oči, ale rybník byl krásný, modrý, s rákosím a nad ním stromy bez svahů, protože jižní Čechy jsou jenom hebece zvlněné, okaté modrými úlitky rybníků... všechno je sen, pozor na větve, do které- ho štekají psi a střílejí opravdové pušky, toho kamene se chytím... otázka říká - kudy dál?/, červená svět- la - stát!/, hnědá a rudá říkají totéž a lidé stavi pastí na lidi, takže narodit se do vadné rasy je ja- ko se narodit do nesprávné třídy, do třídní knihy zapsali třídní nenávisť, bude vyloučena z ústavu... nohy nechťejí jít vzhůru, vypověděly službu, ujišťují zpět a v boku píchá jako při basketbalu, ale vůle přemůže všechno - i bolest, i únavu, i ztrátu, i strá- dání, i srázy, které kloužou, i srdce, které nemůže, jenom stárnouti, jenom smrt nepřemůže vůle, jenom smrt... život je sen s obrysem člověka v osvětle- ných dveřích, do něhož štekají opravdoví psi a pušky vystřelují ostré náboje. Vůle je všechno... štekající psi nejsou sen, jsou nablízku...

Už jenom dvě stě metrů, prý... jenom... dvě stě metrů...

Po dvou stech metrech stála přes lesní cestu závora. Byla ve snu i ze snu, vyčuhovala z něj i do něj, dě- lila, ukončovala a začínala, vytrhávala srdce a kladla na jeho místo naději. Jedna země u ní měla konec, druhá u ní měla začátek. Narážely na ni tóny a měni- ly souzvuk v pazvuk. Tma na jedné její straně byla tmavší než na druhé. Stromy jenom na krok od sebe, šeptaly různým šuměním. Vzduch z jednoho kusu chutnal v nozdrách rozdílně.

Závora stála přes cestu a přes život a přetínala obo- jí.

Před ní, na straně štekajících psů, zůstalo zlé: ideolo- gie, která osvobozovala tím, že zazdívala mozky do svých představ svobody; oběti, které teprve včera vy- pochodovaly z koncentračních táborů a které nyní pu- tovaly do nových; dravci, kteří rozkazovali dělníkům střílet do studentů a katům zdrhovat smyčky; vazalové v cizích službách, ovzduší, ve kterém zhasínaly naděje,

Seznamujeme opouštěcí území republiky a nepopisujeme žádné k zastat

Členství v občane, který v úmyslu poškodit zájem republiky opouští neoprávněně území republiky nebo ve stejném úmyslu ne- opouští území republiky, aby se v prvním případě, kterému mu úřad určí, na území republiky vrátí, bude potrestán pro činem veřejným trestem od jednoho roku do pěti let

DAŇOVÉ I ÚČETNÍ PORADY ★★★★★★

W. A. GROSSMAN, AASA CPA

Certified Practising Accountant
Registered Tax Agent

2 Hertford Crescent, Wheelers Hill, Vic. 3150

Volejte česky nebo slovensky /Melbourne/
v průběhu dne: /03/ 561-8173
večer /do 9 hod./: /03/ 561-3171

§ 5.
Odpovědi podléhají proti rozhodnutí vydanému podle § 3 nebo § 4
nemá obkladního účinku.

umírala slušnost a zdravý rozum hynul pod lavinou úřed- ně předepsané blbosti. Byly tam soudy, které nesoudily, jenom odsuzovaly, uzákoněné nemyslení a myšlení podle zákona, vládcové s legitimací na rozum, stát zahubený násilím a reálpolitikou, byly tam zmrzlé květy, zakle- té princezny, úhory zarostlé plevem, kříž s tělem národa, v ranách mouchy, příživníci a pod dřevem kří- že lůza. Byla tam lidská ošklivost, vybroušená do extré- mu a povýšená na boha, byla tam nenávisť, ze které udělali ctnost.

Ten zamořený prostor bylo třeba opustit.

Na téže straně závory však byly také jiné věci.

Bylo tam něco, co dělá z hrsti obyčejných věcí vyhrá- té hnízdo, pevnost pocitu bezpečí, samozřejmý soulad lidí, věci a země, útulek uprostřed srdce důvěry. Byl tam domov. Byl tam kruh milujících očí rodičů, bratrů a sester, kterému se říká rodina. Byla tam víra v posvátnost té rodiny. Zůstala tam víra v její nepro- dyšnost. Byl tam obrys dívčí tváře. Byly tam rybníky jak kapří oči, řeky bez krutosti mořských příbojů, známá místa, šukající jako bílé hůlky slepců, kterým není třeba očí, jistotou, že jsou, kde mají být. Na každém kroku se vkládaly do rukou podpěry známých zápachů a tvarů, všechno umístěno tak, jak má být, podle vzorce, který našly a na věčnost zaznamenaly první pohledy dětských očí. Byla tam země mládí, láska dvaná a opětováná.

Do té země a k těm věcem bude třeba ve snech unikat.

Na druhé straně závory, za tmou, kterou unavené oči nedovedly prohlédnout, čekal na uprchlíky nový svět.

Ležely tam vysněné ráje bez občanských průkazů, šte- kajících psů a motocyklů v uniformách, nirvány poli- tických alternativ, na kterých se člověk podílel anebo nepodílel - z vlastní vůle. Byly tam podivuhodné země, jejichž tisk říkal bílé i černé, ano i ne. Umě- lec tam tvořil podle vlastních inspirací, řízen pouze rozumem a citem: jediná mříž - konec obrazotvornosti, jediná mez - čára, za níž nedoletí duch. Ideologie tam byly překládány k posuzování, ne ke kanonizaci. Politický pluralismus zajišťoval kontrolu moci, kontro- la moci bránila člověka proti stavitelům věznic. Lidská zvěř tam nebyla lovná.

NAVŠTIVTE

Green Gables Chalet

★★★★ WARBURTON ★★★★★

Pouhou hodinu jízdy autem z Melbourne!

Můžete zde prožít příjemnou dovolenou v krásném prostředí, můžete se zde zastavit na nedělní oběd s výběrem českých i australských jídel vyhlášené jakostí, můžete zajít i jen na odpolední svatčinu!

Mimo jiného budete mít k dispozici 8 akrů stylově udržovaných zahrad, tenisový kurt a večerním osvět- lením a vyhříváný bazén...

Místnosti pro oslavy všeho druhu, restaurace B.Y.O.

INFORMACE - P.O. Box 25, Warburton, Vic. 3793
Telefon /059/ 66-2077

Byla tam naděje.

K těmto předpokladům volnosti, bez nichž se dusí člověk, který rozeznává stav, bylo třeba uniknout.

Ale ovšem, byly tam, rovněž neviděny, i zápornější věci.

V přístavech čekaly lodě, do kterých nakládali očíslované uprchlíky z bolesti jako do pecí krematoria. A ty lodě pluly úzkým mořem jediného směru. Na druhé straně vody vyzvracely ze žaludku náklady uprchlíků do reklamních bludišť výroby a spotřeby. Jednosměrní lidé s počítadly místo srdcí tam běhali dokola v kaňonech z betonu z banky do banky, od hromady k hromadě, od symbolu k symbolu, od prázdnoty k prázdnotě. I oni unikali. Jejich úniky však byly slepé, podvědomé, bez rozhodnutí. Neměly původ v rozeznávání stavu neměly vzhůru, nesnažily se překlenout. Vedly vždycky stejným směrem - tím, kterým vyšly. Nehledaly hodnoty, znaly jenom jedinou, kterou nafukovali a nafukovali a nafukovali...

Byly tam vyúčtované a přesně zúročené hroby nadějí.

Do tohoto odkrveného světa zpoceného kamení dopadali uprchlíci, měnili tváře, ztráceli paměť a červenou krev, kameněli v srdcích a začali běhat od hromady k hromadě. Ti, kdo nez kameněli, nezapomněli na světy bolesti a odmítli se změnit v odlesk svého okolí, žili uzavřeni v tvrzích: každé zapadnutí dveří - vytažení padacího mostu v nepřátelské krajině.

Z těch vykrvácených krajů bude jednou třeba ve vzpomínkách utíkat.

Závora - předmět velkého rozhodnutí, konečný cíl velkého usilí - stála přes cestu, přetínala život, čtvrtila a krájela jej na kostičky. Za tmy svítily bílé zdi mešit, ve vzduchu svištěla křídla dravce.

Letěl orel, car lesů, v mrtvé domě zavírali brány. Psi štěkali nablízku. Bělásek unikl ze sítě, vyletěl ke špičce minaretu a spolkl ho vrána. Na všech stranách tekla láva uprchlíků. Všude byla tma. Všude bylo světlo. Svět byl šachovnicí ze světla a ze tmy. V nepořádném zmatku po ní pobíhaly figurky - králové a královny, sedláci a střelci, lidé ušlechtilí, nízcí i obyčejní, bohatí i chudí ubožáci - v nekonečném úniku ze tmy do světla a kdykoliv dosáhli světla, současně s tímž krokem zapadli do tmy.

Tma útlaku byla částí světla domova. Světlo svobody patřilo ke tmě ciziny.

Psi despotismu neuznávají konce světa, přervané lásky, porušení souzvuku, závory, které přetínají život. Chňapou po patách přes klikatou čáru, na níž ruka osvoboditele staví dráty se zuby a kulometné věže.

Růžový palouček se nevyskytoval. Nikdo nestál o prst země. Byla jenom závora, přes níž nepřelezl, ale přepadl hlouček k smrti unavených uprchlíků. Touha po svobodě byla zapomenuta. Byl jen strach ze štekajících psů. Schopnost myslet a činit rozhodnutí se rozplynula v halucinacích. Zůstal pud původního záměru.

Závora se rozplynula ve tmě za zády. Po obou stranách praskaly výstřely jak bílé bobulky, na které šlapou malí kluci. Psi štěkot zesílil v rozčilený sbor smečky a pak se začal vzdalovat.

Ticho přikrylo lesní cestu. Vzduch voněl čistotou a plnil plíce. Sníh chřupal pod nohama, jako hroudy při dopadu na zed.

Terén se vyrovnal a mírně sklopil. Les zřídla a skončil. Za ním se vinula do údolí silnice. Z jejího zákruhu vykročila unaveným krokem starých lidí babka s roštím na zádech, řekla "Grüß Gott" a pokračovala v cestě tak samozřejmě, tak lhostejně, jakoby nebylo psů, lovců s brokovnicemi a klád, které přetínají život.

Obličej měla z hrubé rybářské sítě, každý dílec provazu - nedosažený cíl, každý uzel - nepochopený únik. Závora přes závora dělaly v tom obličej z vrásek kříže. Z nich, na nich, po nich a přes ně lezli lidé na útěku, nalézali světlo a zapadali do tmy. Byla z nich šachovnice světla a stínů, zamířené louky, srázy se zamrzlým potokem, motory v uniformách, ostatné dráty, hnědé oči, červené šmouhy, rybníky jako kapři oči, polní brázdy, jejichž zemitá černá prorážela sněhem, byla z nich silnice, která se točila do údolí - a padalo na ně světlo.

Na druhé straně svítalo. Bolest, která je tma, pronikla otupěním, a natékala do duše.

Záběr ze setkání bývalých obyvatel Bonegilly, o němž se zmiňuje následující text.

Foto Dept. of Immigration

Pro většinu přistěhovalců z vlny 1948 Commonwealth Immigration Centre Bonegilla, jeden z největších imigračních táborů v Austrálii, se stal jejich domovem. Ležel v pěkné části Viktorie na březích jezera. Hume a během 1947-1971 jím prošlo přes 320,000 evropských přistěhovalců. A tak se stal nejen částí osobních vzpomínek těch, kteří táborem prošli, ale také mezníkem v australském přistěhovalectví. V Bonegille přistěhovalci našli dočasné ubytování, byla jim tam přidělena práce, dostali průkaz, podle kterého muži byli dělníci a ženy služky, začal tam tzv. dvouletý kontrakt. A v případě rodin došlo k nucenému rozdělení: živitel poslán na práci a ženy s dětmi putovaly do "rodinných táborů". I truchlivé události jsou našimi vzpomínkami...

Roku 1987 tomu bylo 40 let od chvil, kdy začalo masové přistěhovalectví ne-britských imigrantů. V prosinci 1947 do Bonegilly přijel první transport bezdomovců /Displaced persons/, sestavený z mladých žen a mužů z Pobaltí. Tato událost byla oslavena 6. prosince 1987 vzpomínkovým shromážděním pod názvem "Back to Bonegilla", na kterém se sešlo přes 4,000 lidí. Češi a Slováci byli také zastoupeni a jeden z nich, pan Milan Vyhnaněk, dokonce přiletěl vlastním letadlem z Tasmánie.

Dnes z bývalého barákového tábora stojí pouze velká hala a budovy bloku 19, objekt byl v roce 1971 předán armádě a pod názvem Latchford Barracks se stal armádním střediskem pro výcvik vojenských učňů, kteří se tam jako čtrnáctiletí začnou věnovat řemeslu a "upíší" se na 15 let vojenské služby. Z bloku 19 vznikne stále muzeum přistěhovalectví a budovy budou zachovány v původním stavu z let čtyřicátých. Máte-li nějaké osobní "imigrační" památky, kterých se chcete zbavit, pošlete je na adresu: Bonegilla Museum, Wodonga, Victoria.

Akce "Zpět do Bonegilly" se bude konat každý druhý rok, a tak na shledanou na festivalu v Bonegille v prosinci 1989!

m.c.

V. DONÁT

Nejen HISTORIE

aneb VYVRCHLENÍ PLESOVÉ SEZÓNY *****

Tedy, po pětáctýřicátém, uspořádání plesu patřilo k vlasteneckému projevu a kdo šel plesat, nekupoval si vstupenku z nutnosti, ale ze spontánní radosti. Jsme svobodní! Honza, můj kamarád a spolužák, jen zářil, byl předsedou plesového výboru s kokardou na klopě a bál pro všechny středoškolské ve městě byl v plném proudu.

Všechno klapalo, čestní hosté na svých místech, dvě kapely se jen předháněly, sál zcela plný, tak jako kasa. O děvčata velký zájem, žádné čekanky, kromě gymnazistů, průmyslováků a obchodních akademiků i mnoho vysokoškoláků, kteří pilně kroužili se septimánkami a oktávánkami pod ostřížím dohledem gardedám. Byl únor 1948. Organizátorem plesu byl Svaz středoškolských studentů, otrženy od zkomunizovaného Svazu české mládeže k velké nelibosti levicových stran. Povolení k činnosti přišlo po mnoha průtazích teprve před několika týdny na přimluvu Jana Masaryka. Ten, když studenti za ním přišli s žádostí o přimluvu, ještě vtipkoval, kdy se sdruží žáci mateřských školek. To ještě nikdo netušil, jak zanedlouho skončí. Na plese, bylo právě po půlnocní volence, Honzovi někdo přinesl, že se v Praze něco děje. Swingovalo se ale pořád dál, nedáme se rušit, za tři-čtyři měsíce maturujeme. Slánský si ale již připravoval beranici, aby ji následujícího rána nasadil Gottwaldovi při pohřbívání demokracie.

Za Honzou přišlo za týden několik jeho kamarádů, tady to za nic nebude stát, pojď s námi, míváme do Austrálie, tam dostudujeme bez Nejedlých a Kopeckých. Honza váhal, věděl již, že bude mít potíže se dostat na vysokou školu, na univerzitách již začaly čistky zvané "demokratizace". Honza byl také na své škole předsedou studentské rady a během únorových událostí do školního rozhlasu přečetl prohlášení ještě existujícího Svazu středoškolských studentů o touze mladých lidí zachovat v Československu svobodu. Svaz byl den nato rozpuštěn a za ředitelem gymnázia přišli svazáci z krajského výboru a žádali Honzovo okamžité vylovení ze školy, že prý je rozbižečem jednoty mládeže. Předseda středoškolského svazu byl již pod zámek, chytli ho při přechodu hranic, měl navíc u sebe výtěšek z plesu. Za Honzou přišel další z jeho kamarádů, že jede na pár dní za tetou, zda by si nemohl půjčit kufík - Honza čeká na vrácení dodnes. Za hranice utíkali lidé čestní, antikomunisté, ale i zloději a horší. Ten s tím kufíkem se po čase ozval z Austrálie, že se tam oženil s dcerou whiskyho krále a že jeho život se skládá z vodního lyžování a udržování připouštěcí kondice, aby princezna byla kontinuálně uspokojována. Po více než dvou desetiletích pak Honza zjistil, že toto přiřazení do lihopalny byl výmysl, jeho bývalý kamarád se živil malířstvím pokojů. Ten, který ho vyzýval ke společnému odchodu, si v Austrálii přivydělával řízením taxíku, při havárii přišel o nohy a Honza po dvaceti letech po něm nenalezl již ani stopu, zní to cynicky.

A tak Honza v osmačtyřicátém zůstal doma, respektoval přání rodičů, otec seděl na židli u jeho postele tři noci. Honzova rodina byla za války rozprášena a ti, kteří zůstali na živu, stále bláhově čekali, že se někdo ještě vrátí, Honzovi bylo tehdy něco přes osmáct a nechtěl být znovu otržen. Loučení odloučil o dva-

cet let. Na vysokou školu se dostal tak tak, po původním odmítnutí mu pomohl jiný kamarád, o rok starší, který byl již na technice, kde se stal jako bývalý partyzán předsedou fakultní organizace KSC, za necelý rok ho zavřeli za podrývání republiky, dostal 15 let a měl štěstí, že se vyhnul oprátcce, jiným se to nepodařilo. Honzu středoškolská epizoda rozbižečem jednoty mládeže provázela dlouho, na studiích ho držel jen výborný prospěch, každý rok někdo proti němu vyrukoval s těmi nejtriviálnějšími důvody, že si nezaslouží být součástí mírotvorné inteligence. A tak Honza poznával výdobytky socialismu, sevřená pěst vládnoucí třídy do něj stále bušila také proto, že se bránil přizpůsobení kutálkovému vkusu lidospřávy.

O tom všem a mnohem jiném mně Honza vyprávěl, když jsme se spíše náhodou v Austrálii po osmašedesátém roce potkali. Od oného únorového plesu uběhlo čtyřicet let. Valčík na rozloučenou jsme odtančili a i když žijeme na druhém konci světa, ani odstup nám nepomáhá zodpovězení všech otázek, proč jsme se zde ocitli.

ABC FM • NA ABC FM • NA

Jaroslav Kovářiček, který rediguje tuto rubriku, je na zasloužené dovolené: tedy opět přijít.

NA SBS TV • NA SBS TV •

Upozornění - informace o vysílacích časech a hodnotě programů přebíráme z programového vstříčku SBS. Nenadávajte nám tedy, dojde-li ke změně programu či bude-li Váš názor na pořad po jeho shlédnutí odlišný.

Období do 21. února 1988:

20/2 - 14.10 / Adelaide 13.40/ - Duhová kulička / The Legacy/: příběh chlapce, který zůstane se svými příbuznými, když jeho rodiče odejdou. Počáteční nedůvěra ze strany Milana se postupně mění ve zvláštní, hluboký vztah. Režie K. Kachyňa, hrají L. Tokoš, F. Novotný a A. Koohuth. Původní znění, anglické titulky.

Vzhledem ke katastrofálnímu zastávání Československa za světem v oblasti špičkové výpočetní techniky budou čs. celnice aspoň účtovat nižší cla při dovozu mikropočítačů.

+++ Vladimír Tosek, někdejší zahraničně-politický komentátor Čs. televize a aktivní účastník "pražského jara", naposledy pak redaktor časopisu Listy, orgánu "čs. socialistické opozice", zemřel v londýnské nemocnici.

+++ V Praze byl vykonán trest smrti na M. Krupičkovi, 36, který v roce 1985 zavraždil dvě 18leté autostopárky.

Oda na Slovensko

Osmadesátý rok byl spíš melancholický jasný obrázek od Marca Chagalla než politická skutečnost. Dubček skákal v plavkách na plovárně dolů do vody mezi nás obyčejné, smrtelné lidi. Snad měl i plavat. Místo SOUDRUŽÍ A SOUDRUŽKY zvolal vesele s tribuny: NAZDAR PRAŽÁCI. Zapomenuto, že je funkcionář. Především byl Slovák.

Bratislava mi vždycky připadala jako Paříž. Lidé zde lehce korzovali ještě za hluboké noci, kdy Prahou zní už jen krákové výkřiky opilců. Pivo má ducha filosofičtějšího a těžkomyslnějšího než víno. Slivovice vymršťuje silnější kupředu nežli rum, zanechávající v duši přibouklou stopu brambor. Co říkám, není národní zrada, ale životní zkušenost. Myslím, že Bratislava je nejsvětovější československé město. Mísi se zde vlivy vídeňské s živlem budapeštským. V Křišťal-bari podali člověku hustou fazolovou polévku ještě i ve čtyři hodiny ráno. Zabodnutá lžice v ní směle trčela jako kříž. V kavárně Štefanka snídávala staříčká vysloužilá baletka s nádhernými zelenými očima tří vajíčka do skla a koňak. Bezstarostní mladí muži jí přinášeli růže. Zmizel přiškrceně zasmušilý Novotný; Dubček se smál.

Měl jsem v Bratislavě kamaráda. Vznešeně říkal ŽUR místo mejdan. Naučil mě důležitou slovenskou větu NEH MA BOH SKARIE. Ženy za ním musely, i kdyby nechťely. Ale ony chtěly. Strašně. Mladá, demonický krásná poslanekyně nabízela, že pro něj opustí muže, děti, třeba i komunistickou stranu. Kamarád nepostřehl historickou šanci. Raději naslouchal, baron, s váhavým úsměvem hře cikánských houslí. Jednou ráno, podivný nápad, neodešel do práce. Vydal se lovit ryby. Ušnul s udičí v ruce. Vzbudil jej křik racků: na vlasci vězela mrtvá ryba. Hleděla vyčítavě. Jako kdyby se ptala, chytáš ryby, nebo piješ víno? Ryba věstila zlé časy, které již přicházely. Přijeli Rusové z přátelských důvodů. Život se počal všestranně hatit.

Také nový tajemník mluvil jakoby slovensky. Společnou koupel nevyhledával. Našel si kamarády jinde. Marc Chagall opuštěn, přišla doba realističtějších žánrů. Starý bratislavský kamarád přijel za mnou do Prahy. Radili jsme se. Co dál? Došly peníze. Přisedl si cizí maličký pán, aktovku plnou služebních peněz. -Propijme je, navrhl přátelsky, je ekonomický náměstek v papírnách, ale duší umělec. Stokoruny lítaly vzduchem. Chvilku jsem měl skvělý pocit, že slyším Cikány. Byla to mejka. Náměstek nemůže zastoupit ředitele. Ciká - ni jsou nezastupitelní. Náměstek ráno plakal. Slíbil, že nás zaměstná v teplíčku jako úředníky. -Kádrový strop, kluci, nic nevádí, řekl chvástavě. -Komunistická strana u nás na zvodě je takhle maličká, ukázal si k pasu. -Zaměstnám třeba i Waldemara Matušku, řekl. Zmizel v jitřních mlhách. Bratislavský kamarád taky. Lístek SOM TRAKTORISTOM naznačoval, že mrtvá ryba nelhala.

Přešlo jiskrných dvacet let. Objevil se dopis. Nádherný dopis. Neh se boh skarie: kamarád ještě žije. Nejdřív jej vyhodili z práce. Neřekli to rovnou jemu, ale vrátnému. NEMÁM VÁS FPUSCIT. STE NEŽÁDUCÍ. ODEVZDAJTE PREUKAZ. INÁČ ZAVOLÁM ESENBÁKY, řekl vrátný. Zkoušel se uchytit u dobytka v JRD. Ve vsi, odkud kdysi vzali jeho prarodiče do koncentráku. Doufal, že si to lí-

dé ještě pamatují. Ach, právě že pamatovali...Měl ženu, dvě prasátka, kohouta a třicet slepic. Život jako pohádka: prasátka snědli, se ženou odešli do Ameriky. Amerika vzbuzuje větší důvěru, když je tam teď tolik Slováků. Starobylé záhorácké slovo FPUSCIT zatočilo mi hlavou. Ovanul mě lehký dech bílého pezineckého vína. Srazil mě na kolena osudově věčný šum centrálního trhoviska. Ovinula mě něžná vzpomínka na tenkou klobásku, vonící kozím masem a česnekem. Proti proudu času připlula melodie jedné slovenské písničky. Neprobudila ve mně tesklivost. Naopak se mi teď zdá, že jsem tygr. Sklenka je už zase ojištěná. Ach: tajemníci přicházejí a odcházejí, režimy propadají se včas, také my zde jednou nebudeme. Slovensko zůstává.

leden 1988

O KNIHÁCH
(nových i j.)

Po osmašedesátém roce /tak jako zajisté po osmačtyřicátém/ se v čerstvé exilové vlně objevilo nadšení pro svobodný tvůrčí projev, objevila se řada periodik a publikací. Tato ediční činnost pak časem polevila, část emigrantů se přestala zajímat o uprchlickou a do-

PŘEDPLATNÍ LÍSTEK

----- ZDE ODSTRÁHNOUT -----

PANORAMA

35 Massey Street, Doncaster 3108
Victoria, Australia

Šeky laskavě vyplňte pro příjemce: CZECHOSLOVAK PANORAMA

Předplatné:

Austrálie..... 1 rok - \$22, 2 roky - \$44

Země..... 1 rok loď - US\$18,

1 rok letecky - US\$24

PNG, NZ - platte pouze cenu loďní pošty, časopis
však od nás dostanete letecky

Prosíme zahraniční předplatitele, aby nám neposílali osobní šeky - po zaplacení bankovních poplatků nám nezbyvá ani na poštovné. Nejlépe vložit bankovku do doporučeného dopisu.

Přikládám \$..... na předplatné, případně i tiskový fond /dary na tiskový fond jsou naprosto dobrovolné a používají se k zaslání časopisu těm krajanům, kteří si předplatné nemohou dovést - zejména Čechům a Slovákům v hostelech, evropských uprchlických táborech atd./

Jméno, adresa /čitelně/.....

Podpis, datum.....

konce politickou činnost, také proto, že mnozí se upravili v pokrytecké touze po těch "našich zelených loukách". A exilové časopisy a nakladatelství, která horko-těžko překonávají nejružnější obtíže, si stále stěžují na liknavost a netečnost těch, pro které exilová publicistika je určena.

A najednou, jako kapka rosy, se na mém psacím stole objevil svazek, spíše semizdat než cokoliv jiného, svědčící, že přece ještě jsou mezi námi ti bláhovci, kteří se nevzdávají a stále se oběťují, ti pábitelé, kteří podléhají stříbrnému větru. Bohumil /Bob/ Krčil připravil a graficky upravil a vydal vlastním nákladem /240 výtisků/ almanach, jak říká, zaostřeného rozptýlení, s titulem Sebráno v New Yorku 1987. Je to 413 strojopisných stran s mnoha xeroxovými reprodukcemi fotografií a kreseb, na titulní straně je připojena fotografie, perfektní černobílá zvětšenina formátu 24x17 cm. Ročenka nás informuje zejména o výtvarnících a jazzových hudebnících, kteří opustili Československo během posledních desíti let a usadili se v Novém Yorku, jedna zpráva zajímavější než druhá. Nejde o akademické snoby či politické prominenty jakékoliv provenience, spíše jde o ty, kteří jsou proti proudu v jakékoliv společenské konstelaci. To jsou lidé, kteří často hýbou balvany, zatímco ostatní vytrubují svou důležitost, t. j. bahní se ve svých pokryteckých výpocích. Bob Krčil, profesionální fotograf, ve dvoustránkovém úvodu říká, že jeho program je nemít program a bez vyčítání nabízí ostatním forum k svobodnému vyjádření, je mu jasné, že se "něco v tomto směru udělat musí". Nejlépe pak vyjadřuje smýšlení lidí kolem Krčila v almanachu na posledních stránkách uvedený, závažností ale absolutně čelný příspěvek Ivana Martína Jirouse -Magora, adresovaný "člověku s podivuhodnými chameleoními vlastnostmi, známému publicistovi Ivanu Svitákovi..."

Lidi, napište si o tento almanach Krčilovi sami /Nezávislé Československé kulturní středisko, 175 Fifth Avenue, Suite 3196, New York City 10010, USA, / pošlete mu 17 US dolarů a dostanete nekonformní čtení, které není jinde k dispozici, mnoho se dozvíte o lidech, o kumštu, o kočkách v Medláncích i na Manhattanu, jednoduše klasa, jednička a aby i Brňáci rozuměli špica.

IP

DRUHÁ STRANA PŘEDPLATNÍHO LÍSTKU

Mij uskaz redakce PANORAMY:

Pokud víte o někom, komu bychom mohli nezávazně poslat ukázkové číslo, uveďte zde laskavě jeho adresu:

Bylo to jako při setkání maturantů po 50 letech. Jenže místo absolventů střední školy sjeli se do Rakouska absolventi někdejší důstojnické dragounské školy v Pardubicích. Nepřijeli v červených kalhotách a žlutých vyložkách bývalé kavalerie a nepřivodili ani na koních, nýbrž přiletěli ze všech končin světa moderními dopravními prostředky o mnohem větším počtu koňských sil, než měli jejich někdejší oře.

Jednou přišel

DOPIS Z VÍDNĚ

Fejeton Jindřicha Liona z Rakouska..

Svolal je organizátor setkání, správce sánku Mailberg, komtur maltézského řádu Šlik, a všichni pozvaní přijeli jak na koni. Nejmladšímu - dorostenci sjezdu, bylo 70, nejstaršímu - nestorovi, 78. Nejvyšší šarže podporučík, nejvyšší major. Jejich žilami protékalo hodně modré krve: v prezenční listině se to hemžilo tituly jako baron Dobhoff, hrabě Kinský, prince Schwarzenberg /který se pro zaneprázdnění omluvil/, ale byl tam hrabě Šlik a jiní.

Proč tolik příslušníků šlechty? Je to dědictví staré monarchie, kdy si příslušníci rakouské kavalerie museli přinést na vojnu vlastní sedla a výstroj, což byla drahá záležitost. A to si mohli dovolit jen synové šlechticů a bohatých statkářů. Po zřízení Československa a jeho demokratické armády už dostávali dragouni erární vybavení, ale tradice se zachovávala i nadále a synové příslušníků české šlechty - už bez zaskaných titulů - rukovali tradičně ke koním.

Teď se tedy bývalí důstojníci čs. jezdeckva sjeli do Rakouska. Sjeli se ze Spojených států amerických, z Kanady, ze Švýcarska, Rakouska, Německé spolkové republiky, ale i z Československa a odjinud. Přijeli s manželkami, takže by se o nich už nedalo zpívat jako o brandejských dragounech, že "dívčata ve městě plakala pro ně" nebo volala za nimi "vraťte se nám zpět". Což o to, postavy mají do dnes, ale na koně už by se asi těžko vyšvihli, chybí jim i svůdné dragounské uniformy /i když např. přítomný maj. Moravec vlastní z 2. světové války 16 čs., francouzských a amerických vyznamenání/, bývalí slíšní mládenci už jsou dnes jenom slíšní a navíc si je hltají manželky. Takže by brandejská děvčata nevěděla, co s nimi.

Jak to u dragounů ani jinak být nemůže, spojuje je velká láska: koně. A tak jim český ředitel vídeňské Španělské jezdecké školy dr. Jaromír Oulehla umožnil společnou návštěvu cvičení proslulých lipicánů. Zatímco se kolem celého Josefského náměstí vinul nekončejší řetěz konětlivých turistů, prošli čs. jezdecktí důstojníci v. v. přímo do reprezentačních přijímacích místností Hofburgu, kde se jim dostalo vysvětlení o historii instituce, a pak už je očekával prostor pod prezidentskou /dříve císařskou/ loží, odkud okouzleni /pane to je nádhara, to je balet!/ odborně komentovali dění /jezdec krásně vyběhl sedlo, ten kůň je remonta, to my dělali taky, ale capriolu bychom byli nesvedli/. Dokonce jsem se tam dozvěděl původ tatarského steaku: Tataři prý jezdili bez sedla, místo něj používali syrové hovězí maso, z něhož po jízdě byl "steak".

Videňská "mezinárodní konference o zášlých časech", jak ji humorně nazvali její účastníci, kteří místo na sedlech už raději seděli ve vlnárně, skončila. Před odjezdem se dragounští důstojníci usnesli, že příští konference bude opět za 50 let. A všichni se hned na ni přihlásili...

Omlouváme se autorům, na jejichž příspěvky se nedostalo, neboť dnešní číslo je obsahově poněkud netypické. Díky za pochopení.

KULTURA • KULTURA • •

Čs. televize připravila seriál podle knihy E. Basse "Cirkus Humberto". Na natáčení se podílelo 162 herců, 200 artistů, 589 koní, 6830 komparsistů a dohromady 422 hudebníků.

Slovenský herec a režisér Karol L. Zachar se dožil sedmdesátí let.

Sedesátiny oslavil herec Karol Machata.

V čs. anketě Zlatý slavík 1987 zvítězili D. Janda a Petra Janů. Stříbrné slavíky získali P. Nagy a I. Bartošová. A bronz patří K. Gottovi a B. Basikové. Ze skupin nejvíce hlasů získal Elán.

V Praze od ledna vychází týdeník Kmen, který předtím pouze doplňoval komunistickou tvorbu jako literární příloha. Až dosud spisovatelé neměli svůj časopis.

Ve stejnou dobu, kdy do Washingtonu přijížděl Gorbačov, konal se tam koncert na podporu Jazzové sekce. Vystoupili významní interpreti rocku a mezi účastníky byli i spisovatelé K. Vonnegut a J. Škvorecký. Do hlediště přišlo asi 900 lidí... kdo ovšem nepřišel, jak se dozvídáme, byli Češi a Slováci. Buď že obnos za vstupné je příjemnější investovat do piva a nebo, a to si představte tu hrůzu, co kdyby se na to zeptali na čs. ambasádě při žádosti o vízum?

Rakouskou státní cenu za evropskou literaturu dostal tentokrát Milan Kundera, žijící v Paříži.

Pavel Kohout dostal od města Kostnice zálohu 25,000 marek na hru o Janu Husovi.

TA NAŠE PÍSNIČKA ČESKÁ, gramofonová deska s Milanem SMĚTÁKEM, nahrána studiím Saturn pro hudební nakladatelství Iron Curtain Records, cena \$13 plus poštovné. Směťák má krásný mohutný a školený hlas - se zpěvem začíná u J. Jandy v Divadle v Karlíně, studoval u K. Bergmana na pražské AMU, u B. Hansforda na melbournské Victoria College of Arts, vystupoval již jako solista s významnými australskými hudebními tělesy, představil se také v televizi... Poslouchejte, není to fantastické, že na druhém konci světa může vyjít gramofonová deska písní, které máme z domova stále v povědomí? Nejde o žádný produkt krajaňské kultury kratochvilce, nad nímž jsme ochotni shovívavě přimhouřit oko, ale o záležitost naprosto profesionální: Milan ovládá svůj monumentální hlas dokonale, k čemuž mu výborně sekunduje hudební vseměl P. Fuk, o technicky perfektní nahrávku se postaral J. Šimák. Není téměř co vytknout - snad jen že název přesně nevystihuje obsah /Směťák na desce zpívá i slovensky/, nejde také jen o "národní a lidové písně", ač se tak obsah označuje, a konečně si český text hesky udělaného obalu /R. Koníkowski/ asi zasloužil jazykovou revizi k odstranění některých nepřesností... Závěr ale jednoznačný: desku opravdu stojí za to mít, vřele doporučujeme! Pište na IRON CURTAIN RECORDS, P.O. BOX 213, ST. KILDA, VIC. 3182, AUSTRALIA.

MALOVÁNÍ - TAPETOVÁNÍ - NÁTĚRY

Vám kvalitně a rychle provedou JOSEF a PETR.

Telefon: /03/ 277-2326

SOUKROMÉ HODINY ANGLIČTINY

ve Vašem volném čase připraví kvalifikovaná učitelka jazyků.

Volejte Helenu /03/ 531-8551

SPORT • SPORT • • • •

Je jen jediný favorit - SSSR, tvrdilo před zahájením Turnaje Izvestijí Rudé právo. Bylo špatným prorokem: 1. Kanada, 2. SSSR, 3. Švédsko, 4. ČSSR, 5. Finsko, 6. NSR.

Také na MS v ledním hokeji hrůů do 20 let triumfovali Kanaďané. Na dalších místech skončila mužstva SSSR, Finska, ČSSR, Švédska, USA, NSR a Polska.

Jozef Vengloš a asistent M. Kvaček povedou v příštím období čs. reprezentační fotbalové "áčko". Vengloš se funkce ujímá ověřen tituly doc. dr. před jménem a ČSC., kandidát věd, za jménem. Novinářům řekl, že se na práci těší, ovšem že tvorba reprezentačního týmu je záležitost dlouhodobá, aby tedy nečekali zázraky.

Švéd Wilander zvítězil na mistrovství Austrálie v tenisu, které se konalo v areálu zbrusu nového Národního tenisového centra v Melbourne. Např. Ivan Lendl se vyjadřil, že v tak perfektním prostředí ještě nehrál.

Čs. reprezentanti byli vylosováni do 7. evropské kvalifikační skupiny pro MS 1990 v Itálii. Spolu s nimi je ve skupině Portugalsko, Belgie, Švýcarsko a Lucembursko. První dvě mužstva postupují.

I. ČS. HOKEJOVÁ LIGA:

1. C. Budějovice	17	3	5	86:55	37	7. Jihlava	10	5	10	66:82	25
2. Kojice	15	6	4	108:83	30	8. Uherské	8	8	11	82:99	22
3. Sparta	14	5	8	100:77	33	9. Plzeň	8	3	13	82:110	21
4. Litvínov	13	2	10	104:110	28	10. Bratřelava	6	3	14	84:100	17
5. Trutnov	12	2	11	90:90	26	11. Gottwaldov	6	4	15	70:98	16
6. Pardubice	10	3	10	103:86	23	12. Brno	4	8	15	83:97	14

TASMANIA

Šťastný nový rok 1988 přeje všem krajanům

Milan VYHNÁLEK

spolu s pozváním na

"Bicentennial" sjezd s barbecue a programem v sobotu 5. a neděli 6. března 1988:

LACRUM TASMANIAN DAIRY FARM - SMITHTON TASMANIA.

Poznejte nás Čechotasmaňany i krásnou Tasmánii!

Letiště Smithton je přímo u farmy - asfalt 1614 m

R 06 / 24

- štěrky 560 m

R 10 / 28

Letiště Wynyard je vzdáleno 45 minut s možností pronajmout si automobil.

Zajistěte si včas ubytování:

BRIDGE HOTEL / MOTEL .004 52 1389

MACVILLA HOLIDAY UNITS /až 6 osob/ .004 52 1278

a .004 52 2126

AUTO

I PO TĚŽKÉ HAVÁRII JE MOŽNÉ
AUTO VRÁTIT DO STAVU, ŽE
ANI LEKTERÝ ODBORNÍK
NĚ NEPOZNÁ!

AUTOKLEPÍRSKÉ PRÁCE - STŘÍKÁNÍ - VYPALOVANÉ LAKY

Srovnajte ceny odjinud s našimi cenami - budete
překvapeni! Nenechte si ujít šanci, zavolejte!

Chťte mluvit s JAROSLAVEM

14 LIBBETT AVENUE, CLAYTON SOUTH 3169
J. JERRY KOČENDA 547 3443 AH 233 8771

PŘÍLEŽITOST DOBRÉHO VÝDĚLKU V OBOU AMERICKÉ KOSMETIKY!

Předchozí praxe není nutná - poradíme a vše vysvětlíme!

Výborná procenta zisku!

Informace po 7.00 večer - tel.: /03/ 758-5957

Můžete mluvit česky nebo slovensky!

Z DOPISŮ

Těším se na Panorámu, velice miluji takový ty krátký, koňsky silný příběh, zahuštěný do jedné věty v rubrice To byl zase měsíc. Mý děti se šklebí, když jim vyprávím něco nepravděpodobného, a říkají, tatínku, to jsi četl v Panorámě...

DOPIS Z EVROPY

Rozhodli jsme se věnovat na sto procent umění. Marie maluje, já píši, česky, anglicky, a fotím. Žijeme v levně pronajaté garáži... Prorazit znamená tvrdý boj a práci i v příjemné Kalifornii. Abychom se co nejdéle udrželi nad vodou, musíme si hodně věcí odříci... Nabízíme spolupráci: reportáže z USA, příspěvky o politice, umění, fotky atd... Pozdravujte pana Kovářičku! Držíme Vám všem palce, ale znáte to...

Marie a Vladimír BOSÁKOVI,
USA

HLEDÁME SE

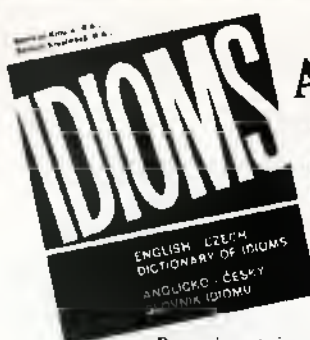
Na obálku uveďte "Odpověď na inzerát č...." - Váš dopis pak předáme neotevřený tomu, kdo si inzerát podal.

Čech, žijící ve Švýcarsku, hledá partnerku. Je mi 31 let. Zn.: Život v Austrálii.

č. 1/88

Hledám muže ve věku od 36 do 53 let za účelem sňatku. Přijela jsem do Austrálie před nedávnem z Evropy - odpovím všem!

č. 2/88

Anglicko-český SLOVNÍK IDIOMŮ

Pro emigranta je znalost angličtiny otázka existenční. K jemu zvládnutí nestačí zásoba slov a znalost gramatiky.

Největší potíže dělají idiomy a pod ně spadající jazykové zvláštnosti, které se nedají přeložit znalostí významu jednotlivých slov a v nich obsažených, ani logickou úvahou či sebe dokonalejší znalostí gramatiky.

Není třeba o potřebě tohoto slovníku mnoho slov. Je nezbytný pro každého, kdo chce do angličtiny proniknout, kdo čte, píše, překládá.

Obsahuje na 530 str. 1358 základních hesel, které dohromady tvoří přes 10.000 idiomů, doplněných a vysvětlených příklady z literatury, novin atd.

CENA včetně poštovného do zámoří... US\$25

Můžete si jej zakoupit závaznou písemnou objednávkou na adrese:

ČESKOSLOVENSKÉ SDRUŽENÍ V KANADĚ
740 Spadina Avenue,
Toronto, Ont., Canada M5S 2J2

To cater for your P.C. needs now YOU NEED TO GO "HIRE"!

Breakdown, overload, special project? Whatever your reason for needing additional P.C. and/or peripherals. The simple and immediate answer is to hire your needs from TechRentals.

- No capital outlay.
- 1 week to long term Rental plans.
- You can test the equipment for future purchase.

We will deliver within 24 hrs.

TechRentals offers Australia's largest range of I.B.M., and top brand equipment to assure complete compatibility. We know P.C.'s and we offer personalised service to solve your problem now! TechRentals has purely professional sales and services support, Australia wide.

VIC. 879 2266 • N.S.W. 808 3055 • QLD. 875 1077
S.A. 344 6999 • W.A. 322 1085 • N.Z. (9) 50 4759

TR TECH-RENTALS
"When you need to go hire"

WORKSOUTH 159